

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 019412 20 Kri

Datum: objavljivanja   06.12.2022. godine
pismenog otpravka   29.12.2022. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Jasmina Ćosić Dedović, predsjednik vijeća

sudija Enida Hadžiomerović, član
sudija Darko Samardžić, član

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
HAZIMA FAZLOVIĆA

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Miroslav Janjić

Branilac optuženog Hazima Fazlovića: advokat Lejla Čović

SADRŽAJ:

PRESUDA	1
O B R A Z L O Ž E N J E	9
1. KRIVIČNI POSTUPAK	9
1.1. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES	9
1.2. PROCESNE ODLUKE	10
1.2.1. Protok roka od 30 (trideset) dana i izmjena sastava sudećeg vijeća	10
1.2.2. Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza	11
1.2.3. Odustajanje Tužilaštva i odbrana od predloženih dokaza.....	13
1.2.4. Odbijanje pojedinih dokaznih prijedloga Tužilaštva i odbrana optuženih .	15
1.2.5. Prigovori na uložene materijalne dokaze Tužilaštva	16
1.2.6. Ostale procesne odluke koje se tiču toka dokaznog postupka	19
1.2.7. Razdvajanje postupka (član 26. ZKP BiH).....	20
1.3. DOKAZNI POSTUPAK	21
1.4. ZAVRŠNE RIJEČI	22
1.4.1. Završne riječi Tužilaštva BiH	22
1.4.2. Završne riječi odbrane optuženog	22
2. OPŠTA OCJENA DOKAZA	23
3. NALAZI VIJEĆA	27
3.1. ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA IZ ČLANA 175. KZ BiH	27
3.2. NALAZI VIJEĆA U ODNOSU NA TAČKU 1. OPTUŽNICE	29
3.3. NALAZI VIJEĆA U ODNOSU NA TAČKU 2. OPTUŽNICE - KOMANDNA ODGOVORNOST OPTUŽENOG FAZLOVIĆA	34
3.3.1. Odnos nadređeni - podređeni	38
3.3.2. Nadređeni je znao ili je bilo razloga da zna da je počinjeno krivično djelo56	
4. ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA	62
5. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA	62
ANEKS I	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
IZVEDENI DOKAZI TUŽILAŠTVA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lista svjedoka	Error! Bookmark not defined.
Lista vještaka	Error! Bookmark not defined.
Lista uložениh materijalnih dokaza	Error! Bookmark not defined.
IZVEDENI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG RIZVANOVIĆA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lista svjedoka	Error! Bookmark not defined.
Lista uložениh materijalnih dokaza	Error! Bookmark not defined.
IZVEDENI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG OMERVIĆA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lista svjedoka	Error! Bookmark not defined.
Lista uložениh materijalnih dokaza	Error! Bookmark not defined.
IZVEDENI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG HUSKANOVIĆA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lista uložениh materijalnih dokaza	Error! Bookmark not defined.
IZVEDENI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG PLJAKIĆA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lista uložениh materijalnih dokaza	Error! Bookmark not defined.
IZVEDENI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG FAZLOVIĆA ..	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
IZVEDENI DOKAZI SUDA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lista uložениh materijalnih dokaza	Error! Bookmark not defined.

Broj: S1 1 K 019412 20 Kri
Sarajevo, 06.12.2022. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudije Jasmine Ćosić Dedović, kao predsjednika vijeća, te sudija Enide Hadžiomerović i Darka Samardžića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Selene Beba, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Hazima Fazlovića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačke a) i b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u vezi sa članom 180. stav 2. istog Zakona, postupajući po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0010112 15 od 27.12.2019. godine, koja je djelimično potvrđena rješenjima Suda broj: S1 1 K 019412 19 Kro od 14.01.2020. godine i broj: S1 1 K 019412 19 Kv 2 od 17.01.2020. godine, a preuređena dana 27.04.2020. godine, nakon održanog javnog glavnog pretresa, održanom u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Miroslava Janjića, te optuženog Hazima Fazlovića i njegove braniteljice, advokata Lejle Čović, donio je i dana 06.12.2022. godine javno objavio:

P R E S U D U

OPTUŽENI HAZIM FAZLOVIĆ, sin Muše i majke Emine rođ. Mekić, rođen 25.02.1950. godine u Brčkom, gdje je i nastanjen, ...pismen sa VŠS, inženjer zaštite na radu, penzioner, oženjen, otac jednog djeteta, ..., državljanin ..., neosuđivan, JMB: ...,

I

Na osnovu odredbe člana 284. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine,

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

da je:

Kao osoba koja je po svojim svojstvima bila dužna da nadzire ponašanje vojnika pripadnika vojnih formacija kojima je komandovao i da se stara o provedbi propisa međunarodnog humanitarnog prava i ratovanja vezanih za postupanje sa ratnim zarobljenicima, i to odredbe člana 3. stav 1. tačke a) i c) i člana 13. III Ženevske

konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine, te člana 4. stav 2. tačka a) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), propustio da, i to, Hazim Fazlović u činu majora, na formacijskoj dužnosti komandanta 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, mogao je znati da su pripadnici interventne jedinice iz sastava trećeg bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, dana 08.03.1993. godine, prilikom poduzimanja borbenih dejstava u zoni odgovornosti 108. pješačke brigade HVO, u rejonu sela Boderište, u cilju vraćanja izgubljenih borbenih položaja, zarobili jedanaest vojnika Vojske Republike Srpske, koje su potom nečovječnim postupanjem mučili nanoseći im snažne tjelesne patnje i ozljede na tijelu, nakon čega su ih lišili života, jer je tog dana, kao nadređeni starješina znao da je ova jedinica, koja je iz sastava formacije kojom je komandovao, u cilju navedenih borbenih dejstava prepotčinjena pod komandu 108. pješačke brigade HVO, te je u vrijeme kada su ova borbeno dejstva poduzeta bio na poprištu, pa je propustio da poduzme sve nužne i razumne mjere, kako bi pripadnici interventne jedinice iz sastava trećeg bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, kao njemu podređene formacije, bili kažnjeni za ono što su počinili, a što je opisano pod tačkom prvom optužnice, da su:

1. Admir Rizvanović, Smajil Omerović i Jasmin Huskanović

Kao pripadnici interventne jedinice iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije Republike Bosne i Hercegovine, a kojom jedinicom je komandovao Rašid Gušo, zvani Babo, koji je u međuvremenu umro, za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, na teritoriji predratne opštine Brčko, dana 08.03.1993. godine, postupili suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava i odredbama člana 3. stav 1. tačka a) i c) i člana 13. III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine i člana 4. stav 2. tačka a) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), kada je u toku borbenih dejstava na Boderištu policijski bataljon Istočnobosanskog korpusa (IBK) Vojske Republike Srpske (VRS) otpočeo napad između 05,30-06,00 časova i ovladao otpornim tačkama 5. bojne 108. pješačke brigade Hrvatskog vijeća obrane (HVO) na Delinjoj Ravni i prvim objektima na ulazu u Boderište, pa prema zamišljenoj dinamici, snage policijskog bataljona IBK na dostignutom položaju trebala je da zamijeni 1. četa 1. bataljona Prve posavske brigade, dok su na drugoj strani nakon pada otpornih tačaka, a radi protivnapada u cilju vraćanja izgubljenih borbenih položaja, angažovane interventna jedinica iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH i manevarska jedinica Stanice javne bezbjednosti iz Gornjeg Rahića, koje su radi poduzimanja ovog protivnapada prepotčinjene pod komandu 108. pješačke brigade HVO, pa kada su se usljed protivnapada ovih jedinica, pripadnici policijskog bataljona IBK povukli, nisu obavijestili jedinicu koja je trebala da ih zamijeni, pa su pripadnici te jedinice krenuli na smjenu, a prethodno se nisu uvjerali da li se ispred njih još uvijek nalazi policijski bataljon IBK, te je oko 16,00 časova dio njihovih snaga

upao u zasjedu, koju su pripremili pripadnici interventne jedinice trećeg bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, u kojoj su zarobili jedanaest vojnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade Vojske Republike Srpske, koje su ispred kuće Ante Šarčevića, zajednički Admir Rizvanović, Smajil Omerović i Jasmin Huskanović, zajedno sa Rašidom Gušo, nečovječnim postupanjem mučili, nanoseći im snažne tjelesne patnje i ozljede na tijelu, nakon čega su ih upotrebom vatrenog oružja, te odsijecanjem glava lišili života, pa su tako:

1. Iliji Bajiću, načinili krvne podlive mekih tkiva u predjelu lijeve jagodice, unutrašnje strane donje trećine lijeve butine i prednje strane lijevog koljena dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koji su u konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, rane u predjelu desne polovine brade, ispod desne polovine donje vilice, lijevog obraza, korijena lijeve ušne školjke, lijevog spoljašnjeg ugla usana zahvatajući lijevi obraz i lijevog donjeviličnog ugla desne podlaktice načinili su dejstvom oštrice teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa, koje su u konkretnom slučaju mogli načiniti povlačenjem nožem, brijačem ili nekim sličnim sječivom, dok su mu ulazne rane u predjelu desne bočne polovine grudnog koša, na spoljašnjoj strani desne butine i desne potkoljenice, izlazne rane u predjelu iznad središnjeg dijela desnog rebarnog luka, unutrašnje trećine lijevog rebarnog luka, desnog bedra, unutrašnjeg gležnja desnog skočnog zgloba i prostrelnu ranu ispod korijena desne ušne školjke načinili dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla i koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli;

2. Stojanu Tomiću, načinili oguljotine kože i nagnječenje mekog tkiva u predjelu lijeve polovine čela, lijeve sljepoočnice, iznad gornjeg kapka lijevog oka, oba kapka lijevog oka, grebena i lijeve strane nosa, ispred lijeve ušne školjke i lijeve strane lica dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, te ulazne rane u predjelu ispod desnog rebarnog luka i iznad stidnog predjela, izlazne rane u predjelu zadnje strane desne polovine leđa i desnog bedra načinili su dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla, koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli, dok za zastrjelne rane u predjelu žbične strane desne podlaktice i iznad obje polovine zadnjice koje su mu načinili dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nije utvrđeno da li su mu ih zaživotno nanijeli;

3. Draganu Tomiću, načinili oguljotine kože u predjelu iznad lijeve obrve, spoljašnje polovine gornjeg kapka lijevog oka, lijeve jagodice, vrha nosa, ispod nosnih otvora, desnog obraza i lijeve polovine brade dejstvom tupine teškog i zamahnutog

mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, ranu u desnom čeonom predjelu glave, te ranu u desnoj polovini zadnje strane grudnog koša i to na spoljašnjoj ivici desne lopatice načinili su dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla, koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli;

4. Nikoli Tomiću, načinili razderno-nagnječnu ranu na zadnjoj strani donje trećine lijeve butine, nagnječenja mekog tkiva u predjelu lijeve polovine čela, korijena nosa i donjeg kapka desnog oka dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, ranu u središnjem tjemeno-potiljačnom predjelu glave sa utisnutim prelomom kostiju put lobanjske duplje načinili su oštricom teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa koju su u konkretnom slučaju načinili jednim udarcem sjekirou ili sličnim oštrim predmetom, ulazne rane u predjelu prednje strane grudnog koša iznad desnog pazuha, zadnje strane lijeve nadlaktice i zadnje strane desne butine, te izlazne rane u predjelu lijeve polovine leđa lijevog ramena, prednje strane lijeve nadlaktice, prednje-unutrašnje strane desne butine načinili su dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla i u direktnoj je uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli;

5. Miroslavu Pudiću, načinili razderno-nagnječne rane u predjelu lijevog tjemena i desne šake, oguljotine kože i krvni podliv u predjelu lica, kao i utisnuti prelom lijeve gornjovilične kosti i razderno-nagnječne rane u predjelu desne šake i to korjena i središnjeg dijela palca, korijena drugog prsta, središnjeg dijela i vrha trećeg prsta djelovanjem tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, ranu u predjelu grebena nosa nanijeli su dejstvom oštrice teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa, u konkretnom slučaju povlačenjem noža, brijača ili nekog sličnog sječiva, dok su ulazne rane u predjelu središnjeg dijela lijeve lopatice, unutrašnje trećine desne lopatice, lijeve slabine, desne slabine i krsta i izlazne rane u predjelu desne bočne strane grudnog koša i vrha grudne kosti sa desne strane načinili ispaljivanjem projektila iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla, koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli;

6. Siniši Pudiću, načinili razderno-nagnječne rane u predjelu lijeve obrve i iznad lijeve obrve, oguljotine kože u predjelu desne polovine čela, desnog obraza, lijeve jagodice, sredine desne strane vrata i lijeve grane donje vilice djelovanjem tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u

konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, ulazne rane u predjelu desne butine, desne polovine zadnjice, desne slabine i izlazne rane u predjelu spoljašnje trećine desnog rebarnog luka, na zadnjoj strani lijevog ramena, izbočenje, krvni podliv kože na prednjoj desnoj bočnoj strani grudnog koša i prostrelnu ranu u desnom jagodičnom predjelu glave načinili su dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla, koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli, da bi na mrtvom tijelu načinili ranu u predjelu lijeve ušne školjke i to odsjecanjem najvećeg dijela lijeve ušne školjke dejstvom oštrice teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa, a u konkretnom slučaju mogla je nastati povlačenjem-odsjecanjem ušne školjke u predjelu korijena nožem, brijačem ili nekim sličnim sječivom;

7. Petru Tadiću, načinili razderno-nagnječnu ranu i utisnuti prelom kostiju u predjelu lica dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u konkretnom slučaju načinili najmanje jednim udarcem kundakom puške, palicom, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, ulazne rane u predjelu trbuha, prednje strane grudnog koša, spoljašnje strane desne nadlaktice i gornje trećine dlanene strane lijeve podlaktice i izlazne rane u predjelu desne polovine grudnog koša, desnog ramena, zadnje strane vrata, gornje strane lijevog ramena, desne lopatice i lijevog lakta načinili su dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla, koja je u uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli, da bi mu najvjerojatnije na mrtvom tijelu, i to u predjelu obje očne duplje sa nepravilnim kružnim isjecanjem očnih kapaka i mekih tkiva oba očna predjela izvršili djelimično odsjecanje obje očne jabučice i djelimično vađenje i utiskivanje put lobanjske duplje kostiju obje orbite sa kružnim isjecanjem mekih tkiva u oba očna predjela sa oštećenjem kostiju poda očne duplje, načinili dejstvom oštrice i šiljka teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa;

8. Radanu Pudiću, načinili razderno-nagnječne rane u desnom potiljačnom predjelu glave i središnjoj trećini desne ušne školjke na kojoj nedostaje dio ušne školjke, sa utisnutim prelomom desne polovine potiljačne kosti dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa, koje su u konkretnom slučaju načinili sa najmanje jednim udarcem kundakom puške, ušicama od sjekire ili sličnim tupotvrdim predmetom, ulazne rane u predjelu iznad lijeve lopatice, spoljašnje strane donje trećine desne nadlaktice, desne bočne strane grudnog koša, spoljašnje strane gornje trećine lijeve butine, te izlazne rane u predjelu unutrašnje strane donje trećine desne nadlaktice, desne slabine, zadnje spoljašnje strane gornje trećine lijeve butine, te izbočenje i krvni podliv kože na unutrašnjoj trećini lijevog rebarnog luka i desnoj polovini zadnjice načinili su dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla i u direktnoj je uzročno-

posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli;

9. Mirku Pekiću, načinili razderno-nagnječne rane i utisnuti prelom kostiju u predjelu lica dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koje su u konkretnom slučaju načinili sa više udaraca kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetima ili udarcima pesnicom, stopalom obuvenim u obuću, laktom ili koljenom, rane u desnom jagodičnom predjelu i usnoj duplji nanijeli su ispaljenjem projektila iz ručnog vatrenog oružja iz blizine, dok su ulazne rane na zadnjoj strani desnog ramena u krsnom i desnom slabinskom predjelu i izlazne rane na prednjoj strani desnog ramena, na unutrašnjoj strani desne butine i u stidnom predjelu načinili ispaljenjem projektila iz ručnog vatrenog oružja iz daljine, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla i koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu načinili, a za ranu na središnjem dijelu lijeve podlaktice koju su mu načinili ispaljenjem projektila iz ručnog vatrenog oružja nije utvrđeno da li su mu istu zaživotno nanijeli;

10. Stojanu Pudiću, načinili ranu na spoljašnjoj strani desnog koljena, ranu na spoljašnjoj strani desne butine, ranu na unutrašnjoj strani lijeve butine i ranu na prednje-spoljašnjoj strani gornje trećine lijeve butine dejstvom projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja, rane na odvojenom dijelu glave od vrata i na prisutnom-odsječenom dijelu vrata načinili su odsjecanjem glave, i to kada su u prvoj fazi izvršili presjecanje oštricom zamahnutog mehaničkog oruđa, u konkretnom slučaju nožem, bajonetom i sličnim oruđem, zatim su presjekli tijelo četvrtog vratnog kičmenog pršljena oštricom teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa, kao što je sjekira, satara i slično mehaničko oruđe, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla i koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli, da bi potom na mrtvom tijelu, ispaljivanjem projektila iz ručnog vatrenog oružja, načinili prostrelnu ranu u predjelu lijevog oka iz blizine, prostrelnu ranu u lijevom jagodičnom predjelu glave i to najvjerojatnije iz daljine, ranu na lijevom dojkinom predjelu iz blizine i ranu u lijevom tjemeno slijepoočnom potiljačnom predjelu glave sa višestrukim prelomima kostiju krova i baze lobanje te kostiju lica, zatim su mu dejstvom oštrice zamahnutog mehaničkog oruđa, u konkretnom slučaju povlačenjem oštricom noža, brijača ili sličnih mehaničkih oruđa, načinili ranu u predjelu lijevog pazuha i na unutrašnjoj strani gornje trećine lijeve nadlaktice;

11. Perici Jovičiću, načinili razderno-nagnječnu ranu u predjelu lijeve strane lica sa dvostrukim prelomom lijeve polovine donjevilične kosti dejstvom tupine teškog i zamahnutog mehaničkog oruđa ili dijelovima ljudskog tijela, koju su u konkretnom slučaju načinili jednim udarcem kundakom puške, motkom, letvom ili sličnim tupotvrdim predmetom ili udarcem stopalom obuvenim u vojničku obuću, rane na odvojenom dijelu glave od vrata i na prisutnom-odsječenom dijelu vrata načinili su odsjecanjem glave kada su u prvoj fazi izvršili presjecanje oštricom zamahnutog mehaničkog oruđa, u konkretnom slučaju nožem, bajonetom i sličnim mehaničkim oruđem, zatim presjekli tijelo trećeg vratnog kičmenog pršljena oštricom teškog i

zamahnutog mehaničkog oruđa, kao što je sjekira, satara i slično mehaničko oruđe, nakon čega je nastupila nasilna smrt ubilačkog porijekla, koja je u direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa povredama koje su mu nanijeli, da bi na mrtvom tijelu, dejstvom projektila ispaljenog iz pištolja kalibra 7,65 mm načinili ranu iznad lijeve dojke bradavice;

čime bi počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačke a) i b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u vezi sa članom 180. stav 2. istog Zakona.

II

Na osnovu odredbi člana 189. stav 1. Zakona u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.

III

Na osnovu odredbi člana 198. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, oštećeni Pelka Pudić, Jovan Pudić, Saja Đurić, Aleksandra Bajić i Radmila Pudić se sa postavljenim imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

O B R A Z L O Ž E N J E

1. KRIVIČNI POSTUPAK

1.1. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine (Tužilaštvo BiH/Tužilaštvo) broj: T20 0 KTRZ 0010112 15 od 27.12.2019. godine, koja je djelimično potvrđena rješenjima Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH/Sud), broj: S1 1 K 019412 19 Kro od 14.01.2020. godine (u odnosu na optužene Rizvanovića, Omerovića, Huskanovića i Fazlovića), te broj: S1 1 K 019412 19 Kv 2 od 17.01.2020. godine (u odnosu na optuženog Pljakića), optuženim Admiru Rizvanoviću, Smajilu Omeroviću i Jasminu Huskanoviću na teret je stavljeno počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačke a) i b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), vezi sa članom 29. istog Zakona, dok je optuženim Ramizu Pljakiću i Hazimu Fazloviću na teret stavljeno krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačke a) i b) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 2. istog Zakona. Predmetna optužnica je preuređena dana 27.04.2020. godine.

2. Glavni pretres u ovom predmetu počeo je dana 26.06.2020. godine čitanjem optužnice Tužilaštva BiH i iznošenjem uvodnih riječi Tužilaštva, te odbrana optuženih Pljakića i Fazlovića, dok odbrane drugih optuženih nisu iznosile uvodnu riječ.

3. U toku glavnog pretresa izvedeni su dokazi Tužilaštva BiH i dokazi odbrana optuženih, kao i ovog suda, koji su navedeni u Aneksu I presude, te koji čini sastavni dio iste.

4. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 25.10.2022. godine, nakon što su odbrane optuženih Omerovića i Huskanovića uložile određene materijalne dokaze i predložile donošenje presude kojom se optužba odbija, a Tužilaštvo se izjasnilo u pogledu navedenog, te pribavljanja izjašnjenja stranaka i branioca u pogledu eventualnog razdvajanja postupka, Vijeće je donijelo odluku da se razdvaja krivični postupak koji se vodi pod brojem S1 1 K 019412 20 Kri, po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0010112 15 od 27.12.2019. godine, protiv optuženih Admira Rizvanovića, Smajila Omerovića, Jasmina Huskanovića, Ramiza Pljakića i Hazima Fazlovića, tako da će se postupak u odnosu na optužene Admira Rizvanovića, Smajila Omerovića, Jasmina Huskanovića i Ramiza Pljakića posebno voditi i dovršiti pod brojem S1 1 K 044201 22 Kri. U odnosu na optuženog Hazima Fazlovića, Vijeće je donijelo odluku da će se postupak voditi i dovršiti pod već postojećim brojem S1 1 K 019412 20 Kri.

5. Glavni pretres u ovom predmetu okončan je iznošenjem završnih riječi Tužilaštva i odbrane optuženog Fazlovića dana 17.11.2022. godine.

1.2. PROCESNE ODLUKE

1.2.1. Protek roka od 30 (trideset) dana i izmjena sastava sudećeg vijeća (član 251. stav 2. ZKP BiH)

6. Odredbom člana 251. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) propisano je da „*glavni pretres kcji je odgođen mora ponovo početi ako se izmjenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranjem glavnom pretresu.*“

7. Vremenski period duži od 30 (trideset) dana protekao je između ročišta održanih na dane 26.06.2020. godine i 11.09.2020. godine, 02.10.2020. godine i 08.01.2021. godine, 02.03.2021. godine i 11.05.2021. godine, 25.05.2021. godine i 06.07.2021. godine, 26.04.2022. godine i 14.06.2022. godine, kao i 05.07.2022. godine i 20.10.2022. godine. Na ročištima održanim na dane 11.09.2020. godine, 08.01.2021. godine, 11.05.2021. godine, 06.07.2021. godine, 14.06.2022. godine i

20.10.2022. godine, primjenom citirane odredbe, glavni pretres je otpočeo ponovo, ali je uz saglasnost stranaka i branioca vijeće na ročištima 08.01.2021. godine, 11.05.2021. godine, 06.07.2021. godine, 14.06.2022. godine i 20.10.2022. godine, odlučilo da se svjedoci ne saslušavaju ponovo, nego da se koriste do tada provedeni dokazi.

8. Nadalje, na ročištu održanom dana 11.09.2020. godine, Sud je, na osnovu člana 251. stav 2. ZKP BiH, budući da je došlo do izmjene sastava vijeća, na način da umjesto sudije Enide Hadžiomerović postupa sudija Dalida Burzić, donio rješenje da se glavni pretres ima voditi iznova, te je predsjednica vijeća konstatovala da se novi član vijeća, sudija Burzić već upoznala sa dosadašnjim tokom glavnog pretresa, kao i sa uvodnim izlaganjima i konceptom odbrane koji su iznjeli stranke i branioci, imajući u vidu da je do tog trenutka održana statusna konferencija u predmetu, dana 12.06.2020. godine, te je glavni pretres počeo dana 26.06.2020. godine.

9. Konačno, na ročištu održanom dana 20.10.2022. godine, Sud je, na osnovu člana 251. stav 2. ZKP BiH, budući da je došlo do izmjene sastava vijeća, na način da umjesto sudije Dalide Burzić postupa sudija Enida Hadžiomerović, donio rješenje da se glavni pretres ima voditi iznova, a novi član vijeća se izjasnila da je pregledala i preslušala audio-video zapise sa glavnih pretresa te pročitala transkripte iskaza ispitanih svjedoka, te da smatra da se u dovoljnoj mjeri upoznala sa sadržinom njihovih iskaza i da nema potrebe da se svjedoci ponovo neposredno saslušavaju. Takođe je izjavila da za navedene svjedoke ne bi imala bilo kakvih dodatnih pitanja budući da su isti, po njenom mišljenju, veoma iscrpno i detaljno saslušani od strane optužbe i odbrane, kao i članova vijeća na glavnom pretresu. Stranke i branioci nisu imali primjedbi na izmijenjeni sastav sudećeg vijeća, te su dali svoju saglasnost da se ranije izvedeni dokazi ne izvode ponovo, o čemu su se već prethodno izjasnili na ročištu za statusnu konferenciju održanom dana 20.09.2022. godine.

1.2.2. Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza

10. Odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH propisano je da: *„zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno obojele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka“.*

11. U skladu sa citiranom zakonskom odredbom, Vijeće je prihvatilo da se kao dokaz Tužilaštva pročitaju, odnosno reprodukuju audio zapisi i uvedu u spis izjave svjedoka Dobrivoja Bambulovića¹, Hazima Šadića², Šabana Mrkaljevića³, Redžepa

---

¹ Zapisnik o prikupljanju izjave lica Dobrivoja Bambulovića, Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH, broj KTA – 258/03 od 03.04.2004. godine. Uložen u sudski spis kao dokaz T-6.

Zejnilovića⁴, Blagoja Nakića⁵, Farida Mujkanovića⁶, Slobodana Đurića⁷, Blaška Lovrića⁸ i Nike Čančarevića⁹. Naime, nakon izvršenog uvida u izvode iz matičnih knjiga umrlih koji su uloženi u sudski spis, Vijeće je utvrdilo da su svjedoci Dobrivoje Bambulović, Hazim Šadić, Šaban Mrkaljević, Redžep Zejnilović i Blagoje Nakić, preminuli¹⁰. Kako je iz tog razloga, neposredno saslušanje navedenih svjedoka pred Sudom bilo nemoguće, zapisnici o iskazima ovih svjedoka datih u istrazi su po odluci Vijeća pročitani i korišteni kao dokazi na glavnom pretresu. Iskaz svjedoka Dobrivoje Bambulovića i 2 (dva) iskaza svjedoka Hazima Šadića su pročitani na glavnom pretresu dana 27.07.2021. godine.

12. Na glavnom pretresu održanom 01.11.2021. godine, reprodukovana je audio zapis iskaza preminulog svjedoka Šabana Mrkaljevića, sačinjen od strane Javnog

---

² Zapisnik o saslušanju svjedoka Hazima Šadića, Tužilaštvo BiH, broj T20 0 KTRZ 0010112 15 od 13.09.2017. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Hazima Šadića, Tužilaštvo BiH, broj T20 0 KTRZ 0010112 15 od 25.10.2017. godine. Uloženi u sudski spis kao dokaz T-7.

³ CD sa audio zapisom iskaza svjedoka Šabana Mrkaljevića u bijeloj koverti sa oznakom „KTN-1052/04, Mrkaljević Šaban, 12.08.05“, sačinjen od strane Javnog tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, pod brojem KTN-1052/04, dana 12.08.2005. godine. Uložen u sudski spis kao dokaz T-13.

⁴ Zapisnik o saslušanju svjedoka Redžepa Zejnilovića, sačinjen od strane Tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, broj T-18 0 KTN-RZ 0003039 14 od 01.12.2014. godine, sa audio zapisom iskaza na CD-u koji se nalazi u bijeloj koverti sa sljedećom oznakom: „01.12.2014; T18 0 KTN RZ 0003039 04; Zejnilović Redžep“. Uložen u spis kao dokaz T-17. CD sa audio zapisom iskaza svjedoka Redžepa Zejnilovića, sačinjen od strane Tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine dana 25.03.2015. godine, u bijeloj koverti sa oznakom: „25.03.2015; Zejnilović Redžep“. Uložen u sudski spis kao dokaz T-18.

⁵ Izvod iz matične knjige umrlih za lice Blagoje Nakić, broj: 12-000002-254/19, izdat od strane Odjeljenja za javni registar Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, dana 11.09.2019. godine. Uložen u sudski spis kao dokaz T-21.

⁶ Zapisnik o prikupljanju izjave od svjedoka Farida Mujkanovića, broj: KTN-749/05 od 03.02.2006. godine, sačinjen od strane Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Uložen u sudski spis kao dokaz T-24.

⁷ Zapisnik o prikupljanju izjave lica Slobodan Đurić, broj: 14.08-04.2-1844/03, sačinjen od strane Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, dana 14.02.2013. godine. Uložen u sudski spis kao dokaz T-59.

⁸ Zapisnik o saslušanju svjedoka Blaška Lovrića, broj: T18 0 KTN-RZ 0003039 04, sačinjen od strane Tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, dana 09.12.2014. godine. Uložen u sudski spis kao dokaz T-60.

⁹ Zapisnik o prikupljanju izjave lica Niko Čančarević, broj: KTN-1052/04, sačinjen od strane Tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, dana 18.05.2010. godine, sa prilogom CD u bijeloj zatvorenoj koverti sa oznakama: „18.05.2010; KTN-1052/04; Svjedok Čančarević Niko; TCMS-3039“. Uložen u sudski spis kao dokaz T-61.

¹⁰ Izvod iz matične knjige umrlih za lice Dobrivoje Bambulović, Matični ured Tuzla, broj 09/1-13-4-5263/19 od 28.11.2019. godine uloženi u sudski spis u sasavu dokaza T-6. Izvod iz matične knjige umrlih za lice Hazim Šadić, Matični ured Sarajevo, broj 02/05-10-31295/2021 od 19.07.2021. godine uloženi u sudski spis u sasavu dokaza T-7. Izvod iz matične knjige umrlih za lice Šaban Mrkaljević, Odjeljenje-odjel za javni registar, Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 12.-000002-1802/2018 od 11.04.2018. godine uloženi u sudski spis u sasavu dokaza T-13. Izvod iz matične knjige umrlih, na ime Redžep Zejnilović, izdat od strane opštine Lukavac, Tuzlanski kanton, broj 03/5-13-4-173/16 od 20.01.2016. godine uloženi u sudski spis kao dokaz T-16. Izvod iz matične knjige umrlih za lice Blagoje Nakić, broj: 12-000002-254/19, izdat od strane Odjeljenja za javni registar Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, dana 11.09.2019. godine uloženi u sudski spis u sastavu dokaza T-21.

tužilaštva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, pod brojem KTN-1052/04, dana 12.08.2005. godine. Dokaz je izveden na opisani način po prijedlogu odbrane tada prvooptuženog Rizvanovića, sa kojim su se odbrane ostalih optuženih saglasile.

13. Iskaz preminulog svjedoka Redžepa Zejnilovića od 01.12.2014. godine je pročitan na glavnom pretresu 18.01.2022. godine, dok je audio zapis iskaza istog svjedoka od 25.03.2015. godine reprodukovani. Takav način izvođenja ovog dokaza Tužilaštva usvojen je na usaglašeni prijedlog odbrana optuženih. Iskaz svjedoka Blagoja Nakića, pročitan je na glavnom pretresu 08.02.2022. godine, a iskaz svjedoka Farida Mujkanovića dana 09.03.2022. godine u dijelu od kraja 17. strane do 21. strane.

14. Nadalje, na nastavku glavnog pretresa održanom 19.04.2022. godine, Tužilaštvo je u smislu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH, iz razloga što je njihov dolazak pred Sud znatno otežan iz važnih uzroka, pročitalo iskaze svjedoka Slobodana Đurića, Blaška Lovrića i Nike Čančarevića. Naime, dana 18.04.2022. godine, postupajući tužilac je usmeno, putem telefona, obavijestio Sud da su odbrane optuženih saglasne da se čitaju ili reprodukuju iskazi ovih svjedoka, s tim što se braniteljica optuženog Hazima Fazlovića o tome izjasnila i podneskom od 08.04.2022. godine.¹¹ Odbrane svih optuženih su svoj stav potvrdile i na glavnom pretresu 19.04.2022. godine, izjašnjavajući se da je dovoljno samo čitanje iskaza navedenih svjedoka, te da nema potrebe za reprodukovanjem audio zapisa, što je Vijeće i dozvolilo.

15. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu u izuzetnim slučajevima i iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost, da komentariše pročitane iskaze, što su odbrane i učinile navođenjem pitanja koja bi bila postavljena ovim svjedocima da su isti saslušani neposredno na glavnom pretresu.

1.2.3. Odustajanje Tužilaštva i odbrana od predloženih dokaza

16. Na glavnom pretresu održanom dana 14.09.2021. godine, Tužilaštvo je odustalo od čitanja dva zapisnika o saslušanju preminulog svjedoka Ilije Brkića, u smislu člana 273. stav 2. ZKP BiH, u optužnici od 27.12.2019. godine predloženih pod rednim brojevima DT214 i DT215.

17. Tužilaštvo je od ispitivanja svjedoka predloženih pod rednim brojevima iz optužnice: 2 (Dragiša Sekulić), 5 (Radovan Tomić) i 12 (Boško Stanković), odustalo na glavnom pretresu održanom dana 30.11.2021. godine, kao i od ispitivanja

---

¹¹ Službena zabilješka broj S1 1 K 019412 20 Kri od 18.04.2022. godine.

svjedoka Zijada Pekarića koji je u svojstvu svjedoka bio pozvan na pomenuto ročište.

18. Na glavnom pretresu održanom dana 21.12.2021. godine, Tužilaštvo je odustalo od izvođenja dokaza, vještačenje po vještaku grafologu, Ismetu Katani, nakon što je odbrana optuženog Fazlovića prigovorila da je Tužilaštvo propustilo da navede kao dokaz u optužnici ono što je bilo predmet vještačenja (rukopis na šest stranica Redžepa Zejnilovića). Na istom glavnom pretresu, Tužilaštvo je odustalo i od svjedoka pod rednim brojevima 30, 36, 47, 64. i 65. iz optužnice od 27.12.2019. godine (svjedoci Enver Hogić, Muhamed Mahmutović, Samir Mehić, Rizah Bešić i Ćazim Suljević).

19. Tužilaštvo je odustalo od svjedoka pod rednim brojem 73. iz optužnice od 27.12.2019. godine (Vojka Tomić), na glavnom pretresu održanom dana 08.02.2022. godine, dok je na glavnom pretresu održanom dana 15.03.2022. godine, Tužilaštvo odustalo od ispitivanja svjedoka pod rednim brojevima 39. i 60. optužnice od 27.12.2019. godine (svjedoci Petar Kaurinović i Mersudin Ahmetović).

20. Nadalje, Tužilaštvo je na glavnom pretresu održanom 05.04.2022. godine odustalo od saslušanja svjedoka pod rednim brojevima 7, 19, 28, 52, 62. i 76. optužnice od 27.12.2019. godine (svjedoci Srećko Ristić, Žarko Damjanac, Anto Pranjčić, Hamid Deronjić, Muhamed Avdić i Ratko Tadić), a na pretresu održanom 19.04.2022. godine od svjedoka pod rednim brojevima 45. i 50. iz optužnice od 27.12.2019. godine (svjedoci Mirzet Kovačević i Tihomir Bijelić).

21. Na glavnom pretresu održanom dana 14.06.2022. godine, odbrana optuženog Ramiza Pljakića, odustala je od saslušanja svjedoka Izeta Bande, a odbrana optuženog Hazima Fazlovića od saslušanja svjedoka Megsuda Ibrahimovića.

22. Odbrana optuženog Smajila Omerovića, na glavnom pretresu održanom 20.10.2022. godine, odustala je od izvođenja dokaza - evidencijski kartoni prilikom izdavanja lične karte iz 1999. godine i pasoša iz 1996. godine.

23. Konačno, dana 25.10.2022. godine, nakon razdvajanja postupka u odnosu na optužene Rizvanovića, Omerovića, Huskanovića i Pljakića, na glavnom pretresu koji je održan u postupku koji se nastavio voditi protiv optuženog Hazima Fazlovića, odbrana istog je odustala od svih svojih dokaznih prjedloga.¹²

---

¹² Ovdje treba napomenuti da su tokom izvođenja dokaza Tužilaštva, odbrane svih optuženih podnijele zajednički prijedlog za obilazak lica mjesta, koje je Vijeće planiralo provesti prije završetka dokaznog postupka. Međutim, kako je postupak razdvojen u odnosu na optužene Rizvanovića, Smajovića, Huskanovića i Pljakića te donesena Presuda kojom se optužba odbija, odbrana optuženog Fazlovića je dana 25.10.2022. godine odustala od svih svojih ranije podnesenih dokaznih prjedloga,

1.2.4. Odbijanje pojedinih dokaznih prijedloga Tužilaštva i odbrana optuženih

24. Na glavnom pretresu održanom 19.01.2021. godine, branilac optuženog Jasmina Huskanovića je predložio da se vrši upoređivanje i u tu svrhu reprodukovanje audio zapisa iskaza svjedoka Srečka Đokića datog tokom istrage sa pisanim zapisnikom tom prilikom sačinjenim, budući da ga odbrana, na osnovu člana 10. ZKP BiH, smatra nezakonitim. Vijeće je ovakav prijedlog odbilo sa obrazloženjem da odbrana usljed eventualnih razlika može vršiti usporedbe isključivo između iskaza koji je svjedok dao na glavnom pretresu u odnosu na iskaz dat tokom istrage, te je odbrani data uputa da ubuduće u situacijama kada je vršeno audio snimanje iskaza svjedoka iz istrage, zabilježi minutažu audio zapisa u dijelovima koje smatra relevantnim, a da će Vijeće o svakom konkretnom prijedlogu za reprodukovanje audio zapisa iskaza svjedoka posebno odlučivati.

25. S tim u vezi, na glavnom pretresu održanom 16.02.2021. godine, Vijeće je odbilo prijedlog odbrane optuženog Omerovića za ulaganje zapisnika o saslušanju svjedoka Jovice Simića koji je dat pred Tužilaštvom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 05.02.2013. godine, s obzirom da svjedoku prilikom ispitivanja na glavnom pretresu nije prezentovana nikakva razlika, već su se isticale isključivo razlike između pisanog zapisnika i audio zapisa iskaza.

26. Odbijen je prijedlog odbrane optuženog Huskanovića, iznesen na glavnom pretresu 02.03.2021. godine, da se na okolnosti nezakonitog postupanja i postavljanja sugestivnih pitanja u sudski spis uloži i koristi kao dokaz zapisnik o saslušanju svjedoka Sime Lazarevića od 19.04.2004. godine.

27. Nakon što je svjedok Tužilaštva, Jovan Pudić, ispitan na glavnom pretresu dana 13.07.2021. godine, Vijeće je odbilo prijedlog Tužilaštva za ulaganje u spis iskaza koji je ovaj svjedok dao tokom istrage, budući da je svjedok razjasnio sve pojedinosti iz istog na koje je tužilac prilikom direktnog ispitivanja ukazivao.

28. Na glavnom pretresu održanom dana 23.11.2021. godine, Vijeće je odbilo prijedlog Tužilaštva da se nalaz i mišljenje preminulog vještaka, dr Zorana Stankovića, pročita u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH, kojem su se i odbrane optuženih protivile. Prijedlog Tužilaštva je odbijen s obzirom da je suprotan odredbi člana 270. stav 5. ZKP BiH.

29. Na glavnom pretresu održanom dana 18.01.2022. godine, na kome su pročitani, odnosno reprodukovani iskazi preminulog svjedoka Redžepa Zejnilovića, odbijen je prijedlog Tužilaštva za ulaganje u sudski spis fotodokumentacije

---

Vijeće nalazi da je time odustala i od prijedloga za obilazak lica mjesta, zbog čega isti nije ni proveden.

pokazivanja lica mjesta od strane ovog svjedoka, s obzirom na to da svjedok o sadržini iste ne može svjedočiti pred Sudom, a da su u sudski spis već uložene fotodokumentacije sa istim sadržajem, nakon čega je Tužilaštvo u konačnici od takvog prijedloga i odustalo.

30. Vijeće je odbilo prijedlog Tužilaštva istaknut na glavnom pretresu održanom 08.02.2022. godine, da se zapisnik o prepoznavanju od strane preminulog svjedoka Blagoja Nakića, čiji je iskaz toga dana u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH pročitao, uloži u sudski spis iz razloga što nije sačinjen u skladu sa odredbama ZKP BiH.

31. Odbijen je prijedlog odbrane optuženog Huskanovića postavljen na glavnom pretresu dana 15.02.2022. godine, da se u sudski spis, kao dokaz ove odbrane, uloži zapisnik sa CD-om, o saslušanju svjedoka Tomislava Đorđića od 25.05.2017. godine, jer izjava nije uzeta u skladu sa ZKP BiH.

32. Vijeće je na pretresu održanom 15.03.2022. godine odlučilo da se neće pozivati svjedok pod rednim brojem 29. optužnice (svjedok Mehmed Žilić) od 27.12.2019. godine, imajući u vidu da je na dužnost na koju se Tužilaštvo kod svog prijedloga za njegovo saslušanje poziva, postavljen 1994. godine, što je izvan vremenskog okvira predmetne optužnice.

33. Vijeće je na glavnom pretresu 26.04.2022. godine odbilo prijedlog Tužilaštva da se u sudski spis ulože dokazi koji su u optužnici od 27.12.2019. godine predloženi pod rednim brojevima DT-47, DT-48 i DT-138, budući da je riječ o službenim zabilješkama čiji autori nisu saslušani na glavnom pretresu, odnosno da se u slučaju dokaza predloženog pod rednim brojem DT-138 ne zna ko je autor službene zabilješke.

1.2.5. Prigovori na uložene materijalne dokaze Tužilaštva

34. Iako će ocjenu kvaliteta dokaza na kojima je zasnovana presuda, Vijeće dati detaljno u obrazloženju presude, na ovom mjestu će se osvrnuti na određene prigovore odbrane optuženih na materijalne dokaze Tužilaštva uložene u sudski spis.

35. Odbrane optuženih Omerovića i Huskanovića istakle su prigovor zakonitosti na ulaganje materijalnog dokaza Tužilaštva, uloženog u sudski spis pod rednim brojem T-1,¹³ a kome su se pridružile i odbrane optuženih Pljakića i Fazlovića, sa obrazloženjem da je isti nezakonito sastavljen. Branilac Kolić je naveo da ZKP

---

¹³ Fotodokumentacija broj 325/05 od 13.04.2005. godine, sačinjena povodom pregleda terena i pokazivanja lica mjesta od strane svjedoka Petra Đurića, Policija Brčko Distrikta, Odsjek kriminalističke tehnike Brčko.

propisuje da se dokazi obezbjeđuju putem suda, a očito je da je dokaz sastavljen mimo te zakonske procedure, kako stoji u samom naslovu. Takvim načinom prikupljanja dokaza krši se i princip nevinosti, jer kako ističe, na samoj fotodokumentaciji stoji konstatacija, zaključak, stav da su 13 lica zarobljeni, a to je odlučna činjenica koja se utvrđuje pred sudom. Branilac smatra da se ne može sa njom kontaminirati bilo koji svjedok, a svjedok Petar Đurić je, po mišljenju branioca, direktno kontaminiran nezakonitom radnjom ovlaštenih službenih lica Policije Brčko Distrikta, zbog čega dokaz treba tretirati kao nezakonit. Branilac optuženog Huskanovića je istakao da službena zabilješka koja je u sastavu fotodokumentacije, ne može biti dokaz u krivičnom postupku, budući da odbrana nije ispitala navode iste, te nije imala pravo da se neposredno očituje i da prigovara sadržini službene zabilješke, dok su na glavnom pretresu održanom 18.09.2020. godine prikazivane samo fotografije, bez sadržine ispod, a nije bilo riječi o prezentiranju i predavanju Sudu službene zabilješke kao sastavnog dijela fotodokumentacije. Povodom navedenih prigovora, Vijeće je odlučilo da se u sudski spis uloži samo fotodokumentacija koja je pokazana svjedoku Đuriću, u smislu identifikacije lica mjesta, kako će se predmetni dokument i tretirati, te je prateću službenu zabilješku izdvojilo i vratilo Tužilaštvu.

36. Odbrane optuženih su prigovor zakonitosti istakle i u odnosu na materijalne dokaze Tužilaštva uložene u sudski spis sa oznakama T-2¹⁴, T-3¹⁵, T-4¹⁶, T-5¹⁷, T-8¹⁸ i T-20¹⁹, ističući da su sačinjeni protivno odredbama ZKP BiH, a uz očite zloupotrebe službenih ovlaštenja policijskih službenika koji su ih sačinjavali. Uvažavajući istaknute prigovore, ali i činjenicu da su predmetni dokumenti sačinjeni primjenom odgovarajućih uobičajenih propisa od strane ovlaštenih službenih lica, Vijeće je donijelo odluku da se u sudski spis uloži isključivo fotodokumentacija koja je pokazivana svjedocima Milenku Božiću, Srećku Đokiću, Borislavu Đuriću, Đorđi Đuriću, Jusufu Smajloviću i Ivi Mirkoviću, koju će Vijeće cijeliti isključivo u vezi sa iskazima koje su imenovani svjedoci dali na glavnom pretresu, zanemarujući obrazloženja koja se navode ispod fotografija (koja su prilikom prezentovanja

---

¹⁴ Fotodokumentacija broj 326/05 od 13.04.2005. godine, pokazivanje terena izvršeno je od strane lica Milenko Božić, Policija Brčko Distrikta, Odsjek kriminalističke tehnike Brčko.

¹⁵ Izvještaj sa fotodokumentacijom, broj 14.02.6-04.4-36935/15 od 09.06.2015. godine, sačinjen od strane Jedinice krim. Policije, Policija Brčko Distrikta BiH (svjedok Srećko Đokić).

¹⁶ Izvještaj sa fotodokumentacijom, broj 14.02.6-04.4-62139/18 od 23.08.2018. godine, sačinjen od strane Jedinice kriminalističke policije Policije Brčko Distrikta (svjedok Borislav Đurić).

¹⁷ Izvještaj sa fotodokumentacijom, broj 14.02.6-04.4-62140/18 od 23.08.2018. godine, sačinjen od strane Jedinice kriminalističke policije Policije Brčko Distrikta (svjedok Đorđo Đurić).

¹⁸ Izvještaj sa fotodokumentacijom, broj: 14.02.6-04.4-43390/18 od 25.05.2018. godine, sačinjen od strane Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Jedinica kriminalističke policije (svjedok Jusuf Smajlović).

¹⁹ Izvještaj sa fotodokumentacijom o fotografisanju pokazivanja lica mjesta od strane svjedoka Ive Markovića, broj: 14.02.6-04.4-95701/18 od 19.12.2018. godine, sačinjen od strane Jedinice kriminalističke policije Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

svjedocima prekrivana), kao i bilo koje znakove pridodate fotografijama prilikom sačinjavanja fotodokumentacije od strane ovlaštenih službenih lica.

37. U pogledu prigovora zakonitosti na uložene materijalne dokaze Tužilaštva, tačnije zapisnike o saslušanju svjedoka iz istrage,²⁰ i to preminulih svjedoka, koji iskazi su u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH, pročitani na glavnom pretresu, odbrane optuženih su isticale da su isti protivni činjeničnim zaključcima iz optužnice i sačinjeni suprotno članu 86. stav 7. ZKP BiH. U konkretnom slučaju, Vijeće je nakon detaljnog uvida i analize zaključilo da su zapisnici o saslušanju svjedoka iz istrage, u odnosu na koje su odbrane istakle prigovor zakonitosti, sačinjeni u skladu sa odredbama članova 86. i 152. ZKP BiH, te da se *prima facie* radi o dokazima koji zadovoljavaju kriterije da bi bili prihvaćeni i uloženi u sudski spis, što je konkretno i učinjeno. Uz istu argumentaciju, Vijeće je prihvatilo i ulaganje u sudski spis materijalnih dokaza Tužilaštva pod rednim brojevima T-22²¹ i T-23²².

38. Vijeće je prihvatilo ulaganje u sudski spis materijalnog dokaza pod rednim brojem T-115²³, uprkos iznesenom prigovoru zakonitosti odbrane optuženog Pljakića, kojim se ukazuje da nisu priloženi relevantni dokazi o godini izgradnje objekata, odnosno kada su uplanjeni objekti na koje se odnosi katastarski plan. Takvu odluku, Vijeće je donijelo smatrajući da je riječ o dokumentu koji je izdalo Odjeljenje-odjel za javni registar Vlade Brčko Distrikta BiH, a koji je sačinjen u skladu sa odgovarajućim propisima koje pomenuti organ u okviru svojih procedura i nadležnosti primjenjuje.

39. U odnosu na materijalni dokaz Tužilaštva sa oznakom T-116,²⁴ odbrane optuženih Rizvanovića, Omerovića, Huskanovića i Pljakića su istakle prigovor autentičnosti, a odbrana optuženog Omerovića i prigovor zakonitosti, navodeći da je

---

²⁰ T-6, T-7, T-13, T-18, T-21.

²¹ Službena zabilješka, broj: 14.08-04.2-25824/15 od 22.04.2015. godine, Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Jedinica za istraživanje ratnih zločina.

²² Izvještaj, broj: 14.08-04.2-1844/03 od 20.04.2017. godine, Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;

Službena zabilješka broj: 14.01-04.12-44576/15 od 10.07.2015. godine, Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Jedinica za istraživanje ratnih zločina;

Službena zabilješka broj: 14.01-04.12-44656/15 od 10.07.2015. godine, Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Jedinica za istraživanje ratnih zločina;

Službena zabilješka broj: 14.01-04.12-44776/15 od 10.07.2015. godine, Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Jedinica za istraživanje ratnih zločina;

Izvještaj sa fotodokumentacijom, broj 14.02.6-04.4-47339/15 od 23.07.2015. godine, Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Jedinica kriminalističke policije.

²³ Kopija katastarskog plana sa ucrtanom kućom Šarčević Ante Odjeljenja-Odjela za javni registar Vlade Brčko Distrikta broj plana: 8, od 25.08.2005. godine, sa originalnim primjerkom istog katastarskog plana broj: 1, od 13.11.2018. godine i prepisom posjedovnog lista broj 220, izdatog od strane Odjeljenja-odjela za javni registar Vlade Brčko Distrikta BiH pod brojem: KAT-29-000001-2387/18, od 13.11.2018. godine.

²⁴ Izjave u rukopisu sačinjene od strane svjedoka Borislava Đurića, Đorđe Đurića, Boška Stankovića i Jovice Simića od 11.03.2019. godine.

dokaz sastavljen protivno odredbama ZKP, odnosno da izjave nisu date u skladu sa ZKP i da su sačinjene od strane ovlaštenog organa što onemogućava odbrani i Sudu da provjeri zakonitost i autentičnost izjave. Po izjašnjenju Tužilaštva da predloženim dokazom ima za cilj dokazati da je o predmetnom događaju vođena predmetna istraga, Vijeće ga je kao takvog i prihvatilo, dok se sadržinski isti neće cijeniti.

40. Uloženi materijalni dokazi Tužilaštva na koje su istaknuti prigovori relevantnosti biće cijenjени u skladu sa članom 281. ZKP BiH.

1.2.6. Ostale procesne odluke koje se tiču toka dokaznog postupka

41. Na ročištu održanom dana 26.06.2020. godine, Vijeće je, na prijedlog branioca optuženog Smajila Omerovića, advokata Kadrije Kolića, a nakon izjašnjenja Tužilaštva, donijelo odluku da gospodin Martin Frančešević napusti sudnicu, s obzirom da postoji mogućnost da tokom postupka odbrane optuženih predlože njegovo ispitivanje u svojstvu svjedoka. Tužilaštvo se izjasnilo da nema namjeru ispitivati gospodina Frančeševića kao svjedoka na glavnom pretresu. Iz istih razloga, ali po prijedlogu odbrane optuženog Jasmina Huskanovića, Vijeće je, na glavnom pretresu održanom dana 11.09.2022. godine, donijelo odluku da gospodin Miloš Miljanić napusti sudnicu.

42. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 18.09.2020. godine, predsjednica vijeća je zabranila Tužilaštvu da svjedoku Petru Đuriću, pozvanom po njihovom prijedlogu, postavljaju pitanja nakon pitanja članova vijeća, obzirom da u skladu sa odredbama člana 262. ZKP BiH nakon ispitivanja svjedoka od strane stranaka i branioca optuženog, te postavljenih pitanja od strane članova pretresnog vijeća, ne postoji mogućnost da stranke i branilac optuženog ponovo ispituju svjedoka. Suprotno postupanje predstavljalo bi kršenje odredaba ZKP i obezvrijeđivanje zakonom propisanog, te usmjerenog i skoncentrisanog toka ispitivanja svjedoka. Na istom ročištu, predsjednica vijeća je saopštila odluku o načinu budućeg unakrsnog ispitivanja svjedoka, koje će se odvijati na način da će se nakon direktnog ispitivanja praviti pauza u trajanju od 15 (petnaest) minuta, za koje vrijeme će se odbrane optuženih usaglasiti o pitanjima koja će biti postavljana, kako bi se spriječilo njihovo ponavljanje, te da će se dozvoljavati pitanja u korist vlastitih tvrdnji samo u onom vremenu koliko je ispitivao tužilac, a sve u svrhu obezbjeđenja efikasnosti krivičnog postupka.

43. U smislu odredbe 262. ZKP BiH, na pretresu održanom 25.05.2021. godine, predsjednica vijeća nije dozvolila braniocu optuženog Smajila Omerovića, advokatu Kadriji Koliću da svjedoku Tužilaštva, Dragomiru Keseroviću, postavi pitanje nakon pitanja članova vijeća, dok Tužilaštvo na ročištu 16.11.2021. godine, nije dozvoljeno da postavi pitanja svjedoku Filipu Ilijaniću, pozvanom po njihovom prijedlogu, nakon pitanja članova vijeća.

44. Tokom glavnog pretresa, u skladu sa članom 241. i 242. ZKP BiH, pojedine stranke i branioci optuženih su na ročištima za nastavak glavnog pretresa održanim dana 02.10.2020. godine i 13.07.2021. godine, od strane predsjednice vijeća upozoreni na nedolično ponašanje i sankcije koje bi mogli snositi ukoliko nastave sa takvim ponašanjem, sve u cilju održavanja reda u sudnici i dostojanstva Suda. S tim u vezi, predsjednica vijeća je upozorila advokata Kadriju Kolića da se suzdrži od komentara koji su tokom unaksnog ispitivanja bili upućeni svjedoku Milenku Božiću. Osim toga, optuženi Admir Rizvanović je upozoren da će biti udaljen iz sudnice ukoliko se, bez prethodnog dopuštenja Suda bude obraćao svjedoku Jovanu Pudiću, ispitanom na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 13.07.2021. godine.

45. Tokom ispitivanja svjedoka Milenka Jevremovića (ročište od 08.01.2021. godine) i Sime Lazarevića (ročište od 02.03.2021. godine), predsjednica vijeća je braniocima optuženih zabranila da postavljaju određena pitanja, iz razloga što bi odgovor na pitanje branioca optuženog Omerovića podrazumijevao određena vojna znanja, te bi kao takvo trebalo biti upućeno vještaku vojne struke (svjedok Jevremović) ili je pitanje nevažno za predmet zato što se ne odnosi na činjenice koje se mogu dovesti u vezu sa konkretnim slučajem ili u vezu sa ocjenom kredibiliteta samog svjedoka (pitanja branioca optuženog Huskanovića, advokata Crnovršanina u pogledu okolnosti sačinjavanja zapisnika tokom istrage, koje se tiču postupanja ovlaštenih službenih lica).

46. Predsjednica vijeća je na glavnom pretresu održanom dana 20.10.2022. godine, konstatovala da je Vijeće izvršilo uvid u originale presude broj: ... i rješenja broj: KŽ-112/95 Višeg suda u Bijeljini od 07.02.1996. godine, koji su kao fotokopije uloženi u sudski spis u sastavu dokaza odbrane sa oznakom OII-3 na glavnom pretresu dana 05.07.2022. godine.

1.2.7. Razdvajanje postupka (član 26. ZKP BiH)

47. Odredbom člana 26. stav 1. i 2. ZKP BiH propisano je da *“sud može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odlučiti da se postupak za pojedina krivična djela ili protiv pojedinih optuženih razdvuci i posebno dovrši. Rješenje o razdvajanju postupka donosi sud,ja, odnosno vijeće, po saslušanju stranaka i branite,ja.”*

48. Vijeće je na glavnom pretresu održanom dana 20.10.2022. godine pozvalo stranke i branioce optuženih da se izjasne o razdvajanju postupka u odnosu na optuženog Fazlovića, kojom prilikom su se Tužilaštvo i odbrane optuženih Rizvanovića, Omerovića, Huskanovića i Pljakića sa istim saglasile, dok se odbrana optuženog Fazlovića usprotivila smatrajući da je odluka Suda u tom pogledu preuranjena, sve dok se ne donese odluka o prijedlozima odbrana optuženih Rizvanovića, Omerovića, Huskanovića i Pljakića da Sud u odnosu na iste donese

presudu kojom se optužba odbija.

49. Na glavnom pretresu održanom dana 25.10.2022. godine, Vijeće je u skladu sa prethodno citiranom odredbom, donijelo odluku o razdvajanju krivičnog postupka koji se vodi pod brojem S1 1 K 019412 20 Kri, po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0010112 15 od 27.12.2019. godine, koja je potvrđena rješenjima Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 1 K 019412 19 Kro od 14.01.2020. godine i S1 1 K 019412 19 Kv 2 od 17.01.2020. godine, protiv optuženih Admira Rizvanovića, Smajila Omerovića, Jasmina Huskanovića, Ramiza Pljakića i Hazima Fazlovića, tako da će se postupak u odnosu na optužene Admira Rizvanovića, Smajila Omerovića, Jasmina Huskanovića i Ramiza Pljakića posebno voditi i dovršiti pod brojem S1 1 K 044201 22 Kri.

50. U odnosu na optuženog Hazima Fazlovića, postupak se nastavio voditi pod već postojećim brojem S1 1 K 019412 20 Kri.

1.3. DOKAZNI POSTUPAK

51. U toku dokaznog postupka, na prijedlog Tužilaštva BiH, saslušano je 50 (pedeset) svjedoka, te 2 (dva) vještaka, dok su iskazi svjedoka Dobrivoja Bambulovića, Hazima Šadića, Šabana Mrkaljevića, Redžepa Zjenilovića, Blagoja Naića, Farida Mujkanovića, Slobodana Đurića, Blaška Lovrića i Nike Čančarevića pročitani na glavnom pretresu, a u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH. Tužilaštvo je u sudski spis uložilo 117 (sto sedamnaest) materijalnih dokaza.

52. Prije razdvajanja postupka, na prijedlog odbrane optuženog Rizvanovića, u toku dokaznog postupka, saslušana su 4 (četiri) svjedoka. Odbrana optuženog Rizvanovića je u sudski spis uložila 3 (tri) materijalna dokaza. Odbrane optuženih Omerovića i Huskanovića, po zajedničkom prijedlogu, ispitali su na glavnom pretresu 3 (tri) svjedoka, dok je odbrana optuženog Omerovića u sudski spis uložila 7 (sedam) materijalnih dokaza, od kojih je jedan i to OII-3 uložena kao zajednički prijedlog odbrane optuženih Omerovića i Huskanovića. U sudski spis odbrana optuženog Huskanovića uložila je 4 (četiri) materijalna dokaza. Odbrana optuženog Pljakića u sudski spis je uložila 2 (dva) materijalna dokaza, a odbrana optuženog Fazlovića prije razdvajanja postupka je u sudski spis uložila 1 (jedan) materijalni dokaz. Sud je naredio izvođenje, odnosno ulaganje u sudski spis materijalnih dokaza označenih kao S-1.

53. Nakon razdvajanja postupka i donošenja presude kojom se optužba odbija prema optuženim Rizvanoviću, Omeroviću, Huskanoviću i Pljakiću na ročištu održanom dana 25.10.2022. godine, odbrana optuženog Fazlovića odustala je od ranijih dokaznih prijedloga.

54. U cilju nepotrebnog opterećenja integralnog teksta presude, lista izvedenih

dokaza navedena je u dijelu koji čini sastavni dio ove presude pod nazivom Aneks I.

1.4. ZAVRŠNE RIJEČI

1.4.1. Završne riječi Tužilaštva BiH

55. U svojoj završnoj riječi, Tužilaštvo ističe da smatra da je na nedvojben način dokazalo da je optuženi Hazim Fazlović na način u vrijeme, u mjestu i pod okolnostima, kako je to navedeno u izreci optužnice, počinio krivičnopravne radnje navedene u optužnici, a iz kojih radnji proizilaze sva bitna obilježja krivičnog djela za koje se tereti. Dokazima koje je Tužilaštvo pribavilo tokom istrage, kako materijalnim tako i iskazima saslušanih svjedoka, utvrđeno je, kako se navodi, da je optuženi, kao pripadnik bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, počinio krivično djelo u mjesecu martu 1993. godine, za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, na području opštine Brčko, čije krivičnopravne radnje, koje nisu bile opravdane vojnom nuždom, predstavljaju teške povrede Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. avgusta 1949. godine, da su žrtve bili ratni zarobljenici, te da je optuženi Hazim Fazlović kao „nadređeni“ propustio kazniti „podređene“ za počinjen zločin, pritom posebno ističući nalaz i mišljenje vještaka vojne struke, Radovana Radinovića i iskaz svjedoka Mirsada Bajraktarevića. Tužilaštvo smatra da odbrana nije uspjela umanjiti ili obezvrijediti dokaznu snagu svjedočenja i materijalnih dokaza koje je izvelo Tužilaštvo, te da je tokom postupka utvrdilo da je Hazim Fazlović kao komandant jedinice koja je poslana na Boderište propustio kazniti svoje podređene i predlaže da Sud donese pravičnu presudu, kojom će optuženog Hazima Fazlovića oglasiti krivim za počinjeno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačke a) i b) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 2. KZ BiH, te izreći kaznu u skladu sa zakonom.

1.4.2. Završne riječi odbrane optuženog

56. Odbrana optuženog Hazima Fazlovića u završnoj riječi iznosi da Tužilaštvo nije uspjelo dokazati nijedan od navoda činjeničnog opisa optužnice, osim da je optuženi u kritičnom periodu bio na formacijskoj dužnosti komandanta 3. bataljona 108. motorizovane brigade ARBiH, dok ni za jedan drugi navod u spisu ne postoji nijedan dokaz, zbog čega postavlja pitanje kako se imenovani uopšte našao na optuženičkoj klupi. Naime, prema stavu odbrane, prvi uslov koji bi morao biti ispunjen da bi se uopšte moglo govoriti o odgovornosti optuženog Hazima Fazlovića kao nadređenog starješine jeste da je Tužilaštvo dokazalo da su njegovi podređeni izvršili krivično djelo koje im se stavljalo na teret, što u ovom predmetu nije slučaj, već su, naprotiv, lica koja su, prema optužnici, koja je ostala neizmijenjena nakon što je sud u odnosu na prva tri optužena razdvojio postupak i odbio optužbu, pravosnažno oslobođena da su izvršila krivična djela koja su predmet ove optužnice, nakon čega je bilo

logično da Tužilaštvo odustane od optužnice u odnosu na Fazlovića. Nadalje, pozivajući se na nalaz i mišljenje vještaka vojne struke, Radovana Radinovića, odbrana ukazuje da komandni kadar ARBiH, odnosno 108. motorizovane brigade apsolutno nema bilo kakve veze sa komandovanjem akcijom na Boderištu u tom momentu, izuzev činjenice da je dozvoljeno da se uputi dio inteventnog voda kao pojačanje, čime se isti automatski pretpočinjava 108. brigadi HVO-a u čijoj zoni odgovornosti se događaj i odvijao. Osim toga se naglašava da nijedan svjedok Tužilaštva, niti materijalni dokaz, ne potvrđuje da je optuženi Fazlović bio na poprištu, kako se u optužnici navodi, već naprotiv da Fazlović nije bio ni blizu Boderišta u tom momentu. Na osnovu svega iznesenog, odbrana je predložila da se optuženi oslobodi optužbe koja mu se stavlja na teret.

2. OPŠTA OCJENA DOKAZA

57. Nakon što je Vijeće u smislu člana 281. ZKP BiH savjesno i sadržajno ocijenilo svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, koji su izvedeni na glavnom pretresu, te prethodno analizirajući navode optužbe i odbrane, odlučilo je kao u izreci.

58. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovalo osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH, Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP) i uspostavljenim praksama Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP).

59. Prije svega, Vijeće je imalo u vidu da je svrha sudskog postupka da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

60. U tom smislu, član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivica. Procesna pretpostavka nevinosti je tzv. *privremena pretpostavka (praesumptio iuris tantum)* koja vrijedi dok se suprotno ne dokaže. Zbog usvajanja ove pretpostavke, optuženi je oslobođen tereta dokazivanja svoje nevinosti. Slijedom toga, teret dokazivanja, suprotnog od onog što predviđa pretpostavka nevinosti, je na tužiocu. Pri tome, pretpostavka nevinosti se odnosi ne samo na krivnju optuženog, već i na sve druge bitne elemente koji stoje u međusobnoj vezi u pojmu krivičnog djela (radnja izvršenja, protivpravnost ili kažnjivost).

61. Navedeno potvrđuju i judikati ESLJP²⁵, prema kojima presumpcija nevinosti ima, između ostalog, sljedeće posljedice:

- optuženi nije dužan dokazivati svoju nevinost i teret dokazivanja leži na suprotnoj strani, dakle tužiocu, i
- sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog, nego i u situaciji kad o tome postoji razumna sumnja.

62. Jedna od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti je izričita zakonska odredba sadržana u članu 3. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da će sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud riješiti na način koji je povoljniji za optuženog.

63. Konkretno, načelo *in dubio pro reo* je načelo koje je izraz pogodovanja optuženom. Neku činjenicu sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se uvjerio u njezino postojanje koje mora proizilaziti iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu i kad u tom pogledu postupajuće vijeće nema više nikakvih dvojbi. Pri tome, sve činjenice koje su *in peius* (na štetu) optuženog, moraju se utvrditi sa apsolutnom sigurnošću. Drugim riječima, moraju se dokazati *van razumne sumnje*. Ukoliko se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. Sve činjenice koje su *in favorem* (u korist) optužene osobe uzimaju se kao da postoje i onda i kad su utvrđene samo sa vjerovatnošću. Rezultat primjene pravila *in dubio pro reo* uvijek mora biti izricanje presude u korist optuženog, što u slučaju sumnje oko pravno relevantnih činjenica predviđenih materijalnim krivičnim pravom uključuje ne samo blažu kaznu kada je krivica utvrđena, nego i oslobađajuću presudu u slučajevima u kojima glavni pretres nije mogao razjasniti sumnju oko pitanja je li optuženi počinio krivično djelo iz optužbe.

64. U ovom smislu je i odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH, prema kojoj će se optuženi osloboditi od optužbe „*ako nije dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje*“, što znači, ne samo u slučajevima u kojima uopće nisu izvedeni dokazi za optužbu, nego i u slučaju kada su dokazi izvedeni, ali su isti nedovoljni da sud, na osnovu njihove ocjene, izvede zaključke o nedvojbenom postojanju činjenica iznesenih u optužbi.

65. U vezi navedenog, Vijeće je prilikom ocjene dokaza imalo u vidu standard dokazivanja „*van razumne sumnje*“ kojeg je ustanovila sudska praksa kao uslov za izricanje osuđujuće presude. Prema općeprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih se pouzdano može zaključiti da postoji najveći stepen vjerovatnoće da je optuženi počinio krivično djelo.

---

²⁵ Vidjeti *Saunders protiv Velike Britanije*, 1996., Izvještaj 1996-IV, *Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije*, 1988., Serija A br. 146.

66. Vijeće je imalo u vidu i odredbu člana 14. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da je sud dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete.

67. Vijeće također podsjeća na član 15. ZKP BiH, kojim se rukovalo i u kojem je sadržan jedan od temeljnih principa krivičnog zakonodavstva – princip slobodne ocjene dokaza, koji je ograničen jedino principom zakonitosti dokaza²⁶, što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi određivala vrijednost pojedinih dokaza. Uspostavljajući ovaj princip, zakonodavac je dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija.

68. Nadalje, Vijeće je imalo u vidu i praksu ESLJP²⁷ prema kojoj se sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

69. Isto tako, Vijeće je imalo u vidu i stav Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Kvočka i drugi* da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.²⁸

70. Član 6. stav 1. EKLJP nameće obavezu svim sudovima da “*ukazu dovojno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svjcu odluku*”²⁹. Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. EKLJP nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane³⁰. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.³¹

71. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, cijeneći pri tome kako sadržinu samog iskaza, tako i držanje i ponašanje svjedoka tokom davanja iskaza. U tom smislu, Vijeće je cijenilo praksu MKSR i stav Žalbenog vijeća tog suda zauzet u predmetu *Nahimana i drugi* u

---

²⁶ Član 10. ZKP BiH (Zakonitost dokaza): „*Sud ne može zasnovati svjcu odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima kcje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima kcji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.*“

²⁷ ESLJP, *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21. januara 1999. godine.

²⁸ Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 28. II 2005. god.*, MKSJ, IT-98-30/1-A, §23-25.

²⁹ ESLJP, *Georgiadis protiv Grčke*, paragraf 606.

³⁰ ESLJP, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, paragraf 59.

³¹ ESLJP, *Khamidov protiv Rusje*, paragraf 173.

kojem Žalbeno vijeće podsjeća da „pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri koju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka. Pri tome, pretresno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivrječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.“³²

72. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali da na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzdan.³³ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se vijeće osloni na takav iskaz. Vijeće je uporedilo činjenice o kojima određeni svjedok svjedoči sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su njegovi navodi potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

73. Prilikom ocjene dokaza u smislu odredbe člana 281. ZKP BiH cijenjen je svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izveden je zaključak da li je neka činjenica dokazana. Dokazi koji nisu posebno obrazlagani, po mišljenju Vijeća nisu ni bili pravno relevantni za utvrđivanje činjeničnog stanja.³⁴

---

³² Tužilac protiv Ferdinanda Nahimana i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 28. XI 2007. god.*, MKSR, ICTR-99-52-A, §194.

³³ Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §485 i 496 – 498.

³⁴ Ovo stajalište je potvrđeno i detaljno obrazloženo i u praksi MKSJ-a: „Žalbeno Vijeće podsjeća da svaki optuženi na osnovu člana 23. Statuta i pravila 98 ter (C) Pravilnika, ima pravo da mu se predoči obrazloženo mišljenje. Međutim ovaj uslov se odnosi na presudu pretresnog Vijeća. Pretresno Vijeće nije obavezno da obrazlaže svjedočke u vezi sa svim argumentima iznesenim na glavnom pretresu“.

3. NALAZI VIJEĆA

3.1. ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA IZ ČLANA 175. KZ BiH

74. Optuženom Fazloviću je predmetnom optužnicom stavljeno na teret izvršenje krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačke a) i b) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 2. istog Zakona.

75. Krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačke a) i b) KZ BiH glasi:

„ Ko kršeći pravila međunarodnog prava, prema ratnim zarobljenicima naredi ili učini kcje od ovih djela:

a) lišer.ja drugih lica života (ubistva), namjerna nanošer.ja licima snažnog ijelesnog ili duševnog bola ili patr.je (mučer.ja), nečovječno postupar.je, biološke, medicinske ili druge znanstvene eksperimente, uzimar.je tkiva ili organa radi transplantac.je;

b) nanošer.je velikih patr.ji ili oz.jeda t.jela ili povreda zdrav.ja;

kaznit će se kaznom zatvora najmar.je deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

76. Vijeće se u obrazloženju ove presude neće upuštati u detaljno ispitivanje postojanja općih (*chapeau*) elemenata krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH, obzirom da Vijeće nije našlo dokazanim, van razumne sumnje, da je optuženi počinio pojedinačne inkriminacije koje su mu stavljene na teret.

77. Imajući u vidu da je optuženi oslobođen od optužbi iz razloga što dokazi koji su izvedeni na glavnom pretresu, ne pružaju dovoljno osnova za zaključak, isključujući svaku razumnu sumnju, da postoje sve pravno relevantne činjenice iz opisa krivičnog djela iz kojih proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela i kojima se utvrđuje krivična odgovornost optuženog, suvišno bi bilo upuštati se u detaljnu elaboraciju po pitanju ispitivanja opštih elemenata ovog krivičnog djela. Iz istih razloga, Vijeće se nije bavilo ni posebnim ispitivanjem primjene materijalnog zakona u konkretnom slučaju.

78. Slijedom toga, u obrazloženju ove presude će biti navedeni razlozi na kojima je presuda utemeljena, a u onoj mjeri koja je dostatna da se argumentovano i jasno vidi na temelju čega i na koji način je ista donesena, imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja. Postupanjem na ovaj način, biće ispoštovano pravo na

obrazloženu sudsku odluku koje je zagarantovano članom 6. stav 1. EKLJP, jer će obrazloženje ove presude osigurati djelotvorno ostvarenje prava na žalbu i omogućiti da se sudska odluka može učinkovito pobijati pravnim lijekom.

79. U konkretnom slučaju optuženom Hazimu Fazloviću stavljeno je na teret da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH, i to po osnovu komandne odgovornosti, na način da je obavljajući dužnost komandanta 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije Republike Bosne i Hercegovine (Armije RBiH), mogao znati da su pripadnici interventne jedinice iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, dana 08.03.1993. godine tokom borbenih dejstava u rejonu Boderišta, a što se nalazilo u zoni odgovornosti 108. pješačke brigade Hrvatskog vijeća odbrane (HVO), zarobili 11 vojnika Vojske Republike Srpske (VRS), te ih zlostavljali i u konačnici lišili života, obzirom da je znao da je navedena jedinica u cilju izvođenja borbenih dejstava pretpotčinjena pod komandu 108. pješačke brigade HVO, te je bio na poprištu, slijedom čega je propustio da poduzme sve nužne i razumne mjere kako bi počinio bili kažnjeni za djela opisana u tački 1. optužnice.

80. Radnje opisane u tački 1. optužnice stavljale su se na teret optuženim Admiru Rizvanoviću, Smajilu Omeroviću i Jasminu Huskanoviću i to da su, kao pripadnici interventne jedinice iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, a kojom jedinicom je komandovao Rašid Gušo, zvani Babo, koji je u međuvremenu umro, za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, na teritoriji predratne opštine Brčko, dana 08.03.1993. godine, postupili suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava i odredbama člana 3. stav 1. tačka a) i c) i člana 13. III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine i člana 4. stav 2. tačka a) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), kada je u toku borbenih dejstava na Boderištu policijski bataljon Istočnobosanskog korpusa (IBK) VRS otpočeo napad između 05,30-06,00 časova i ovladao otpornim tačkama 5. bojne 108. pješačke brigade HVO na Delinoj Ravni i prvim objektima na ulazu u Boderište, pa prema zamišljenoj dinamici, snage policijskog bataljona IBK na dostignutom položaju trebala je da zamijeni 1. četa 1. bataljona Prve posavske brigade, dok su na drugoj strani nakon pada otpornih tačaka, a radi protivnapada u cilju vraćanja izgubljenih borbenih položaja, angažovane interventna jedinica iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH i manevarska jedinica Stanice javne bezbjednosti iz Gornjeg Rahića, koje su radi poduzimanja ovog protivnapada pretpotčinjene pod komandu 108. pješačke brigade HVO, pa kada su se usljed protivnapada ovih jedinica, pripadnici policijskog bataljona IBK povukli, nisu obavijestili jedinicu koja je trebala da ih zamijeni, pa su pripadnici te jedinice krenuli na smjenu, a prethodno se nisu uvjerali da li se ispred njih još uvijek nalazi policijski bataljon IBK, te je oko 16,00 časova dio njihovih snaga upao u zasjedu, koju su pripremili pripadnici interventne jedinice trećeg bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, u kojoj su zarobili jedanaest vojnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske

brigade VRS, koje su ispred kuće Ante Šarčevića, zajednički Admir Rizvanović, Smajil Omerović i Jasmin Huskanović, zajedno sa Rašidom Gušo, nečovječnim postupanjem mučili, nanoseći im snažne tjelesne patnje i ozljede na tijelu, nakon čega su ih upotrebom vatrenog oružja, te odsijecanjem glava lišili života, na načine detaljno opisane za svakog oštećenog.

81. Imajući u vidu kako je koncipirana sama optužnica, Vijeće će se prvenstveno baviti činjeničnim utvrđenjima vezanim za tačku 1. optužnice, i to u onoj mjeri koja je neophodna da bi se mogli izvoditi zaključci vezani za tačku 2., a onda će u nastavku presude zasebno obrazložiti elemente komandne odgovornosti koja se stavlja na teret optuženom Hazimu Fazloviću.

3.2. NALAZI VIJEĆA U ODNOSU NA TAČKU 1. OPTUŽNICE

82. Vijeće je detaljnom analizom provedenih dokaza, kako subjektivnih tako i objektivnih, nesporno utvrdilo da je u vrijeme inkriminiranih događaja, dakle u martu 1993. godine u Bosni i Hercegovini postojao oružani sukob između Armije RBiH i HVO sa jedne strane i VRS sa druge strane. Na te okolnosti, izvedeni su od strane Tužilaštva materijalni dokazi, i to Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti,³⁵ Odluka o proglašenju ratnog stanja,³⁶ te Odluke o ukidanju ratnog stanja,³⁷ a koji materijalni dokazi nesumnjivo potvrđuju postojanje oružanog sukoba kako u BiH, tako i na području predratne opštine Brčko u inkriminisanom periodu.

83. O faktičkom stanju i dešavanjima na teritoriji Brčkog, govorili su svjedoci, kako optužbe, tako i odbrane, koji su svako iz svoje perspektive, opisali borbe koje su se u to vrijeme odvijale. Tako je svjedok Nikolić posvjedočio da su pripadnici VRS i u periodu prije 08.03.1993. godine imali ofanzivna dejstva prema selu Gorica i selu Donji Rahić, te da je operacija oko Boderišta imala za cilj proširenje koridora na području Brčkog, a koji zadatak je izdalo tada Predsjedništvo RS-a. Svjedok Kutlešić je opisao da su se '93 negdje od januara pa do kraja marta vodile velike borbe na pravcu Boderište-Delina Ravan-Vranovača, a da je cilj hrvatsko-muslimanskih snaga bio da izbiju u Donji Brezik i da tako presijeku koridor Banja Luka-Beograd, odnosno Brčko-Bijeljina. Da su na tom području srpske snage pokušale popraviti svoj položaj u odnosu na Armiju RBiH, potvrdio je i svjedok Dragomir Keserović, koji je opisao da

---

³⁵ T-27 - Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine (Službeni list R BiH broj: 1 od 09.04.1992. godine).

³⁶ T-28 - Odluka o proglašenju ratnog stanja na teritoriji Republike Srpske broj: 01-1473/95, od 28.07.1995. godine.

³⁷ T-29 - Odluka o ukidanju ratnog stanja u BiH, broj: 50, od 28.12.1995. godine, objavljena u Službenom listu BiH i T-114 - Odluka o ukidanju ratnog stanja i prevođenja u stanje neposredne ratne opasnosti na dijelu teritorije Republike Srpske koja odgovara zoni odgovornosti Drugog krajiškog korpusa VRS, str.pov.br. 01-54/95, od 05.01.1995. godine.

su napadane tačke koje su sužavale komunikaciju od Brčkog prema Čeliću, te da je VRS pokušavala da ovlada tom komunikacijom.

84. O borbenim dejstvima na području Brčkog, u zoni Dizdaruše, govorio je i svjedok Senad Martinović, tada pripadnik Armije RBiH, koji je potvrdio da su u inkriminisanim periodu provodili pretežno odbrambena dejstva, dok je svjedok Nahid Mehić potvrdio da je ta linija često napadana. Da su aktivna borbena dejstva na tom području izvodile snage VRS još od kraja 1992. godine pa sve do samog napada 08.03.1993. godine, proizilazi iz materijalnih dokaza, kao što su: Zapovjest za dalja dejstva, komande IBK str. pov. br. 01/1369-2/475 od 22.11.1992. godine,³⁸ Zapovijest za dalja dejstva, Komande Druge semberske brigade, broj: str. pov. br. 01/11-2 od 25.11.1992. godine,³⁹ Zapovjest za napad (odbranu) komande Prve posavske brigade str. pov. br. 916-1 od 26.11.1992. godine,⁴⁰ Zapovijest za napad komande IBK, str. pov. br. 915-1/44 od 04.02.1993. godine,⁴¹ Zapovijest za napad Komande Druge semberske brigade, broj: str. pov. br. 01/73-4 od 08.02.1993. godine,⁴² te Naređenje Komande Druge semberske lake brigade, broj: U 01/76-02 od 04.03.1993. godine.⁴³

85. Da su se dana 08.03.1993. godine na području Boderišta odvijala borbena dejstva saglasno su potvrdili svi svjedoci saslušani na te okolnosti, među kojima Milorad Kutlešić, Dragan Nikolić, Petar Đurić, Milenko Božić, Milenko Jevremović, Dragomir Keserović, Ilija Marić, Nedžad Mujanović, Senad Hasanbašić, Ismet Lozić, Mirko Zečević Tadić, Senad Ribić, Branislav Dudić i Blaško Lovrić. Prema saglasnim iskazima saslušanih svjedoka, napad je počeo u jutarnjim časovima,⁴⁴ a u istom je nesporno učestvovao, između ostalih i policijski bataljon IBK VRS. Svjedoci Dragan Nikolić, Milorad Kutlešić i Dragomir Keserović su pred sudom potvrdili da su pored policijskog bataljona IBK u napadu učestvovali i druge jedinice, među kojima navode interventnu jedinicu Boška Perića tzv. Pešinu jedinicu, izviđačku jedinicu iz sastava Prve posavske brigade, izviđačko-diverzantski vod Druge semberske brigade, dijelovi Semberske brigade, te brigadu Mauzera iz Bijeljine, a što je dodatno potvrđeno i Izvještajem Komande Druge semberske lake pješadijske brigade od 09.03.1993. godine,⁴⁵ u kojem se navodi da su u borbenim dejstvima učestvovali izviđačka jedinica Druge semberske lake pješadijske brigade, korpusna policija, 1.,

---

³⁸ T – 66.

³⁹ T – 72.

⁴⁰ T – 69.

⁴¹ T – 68.

⁴² Uložena u okviru dokaza T – 117.

⁴³ Uložena u okviru dokaza T – 117.

⁴⁴ Svjedok Božić izjavljuje da su borbe počele ujutru, oko 7, 8, 9 sati, a da su se završile nekad popodne, dok svjedoci Marić, Zečević Tadić, Dudić i Lovrić potvrđuju da je napad od strane pripadnika VRS-a dana 08.03.1993. godine započeo oko 6 ujutru.

⁴⁵ Izvještaj o izvedenim borbenim dejstvima, Komanda Druge semberske lake pešadijske brigade, broj: pov. br. U01/76-04 od 09.03.1993. godine uložen u okviru dokaza T – 117.

2. i 3. pješadijska četa 3. bataljona, izviđačka jedinica Prve posavske brigade, specijalna jedinica Prve posavske brigade i dr.

86. Snage IBK koje su učestvovalе u napadu, uspjele su ovladati određenim linijama 108. pješačke brigade HVO kao i prvim objektima na ulazu u Boderište, a što su potvrdili svjedoci Milorad Kutlešić, Dragan Nikolić, Petar Đurić, Milenko Božić, Dragomir Keserović, Ilija Marić i dr, a isto proizilazi i iz Dnevnih operativnih izvještaja Komande IBK za dan 08.03.1993. godine u 14,00 i 18,00 sati.⁴⁶ Također, isto je vidljivo i iz Izvještaja Komande Druge semberske lake pješadijske brigade od 09.03.1993. godine, u kojem stoji da je „*vcjna policija, svcjim desnim krilom, ušla u s. Boderište (bliži rejon crkve) [...] Po posjedanju zaseoka Šumari, gcje su ostale jedinice l. b. Interventne jedinice su nastavile prodor prema koti 120, sa cijem presjecanja komunikacije Boderište – Omerbegovača. [...] Južno od kote 119 zaposjeli smo Delinu Ravan sa 1. pješadijskom četom 3. bataljona i s tim bili spremni za borbu po dubini [...]*“⁴⁷

87. Tokom postupka, nesporno je utvrđeno i da je snage policijskog bataljona IBK na dostignutim položajima trebala da zamijeni 1. četa 1. bataljona Prve posavske brigade, a što su potvrdili i svjedoci Dragan Nikolić - komandant 1. bataljona Prve posavske brigade, te pripadnici iste: Petar Đurić, Jovica Simić, Mladen Pudić, Simo Lazarević i Borislav Đurić. Tako je svjedok Dragan Nikolić, potvrdio da je po naredbi komandanta brigade, odredio jedinicu – oko 80 ljudi koji treba da budu spremni da po zauzimanju položaja od strane korpusne policije zaposjednu dostignute linije na Boderištu, dok su ostali svjedoci saglasno opisali da su u rejon Dubravice došli autobusima, gdje su čekali dalje naređenje za preuzimanje linija.⁴⁸

88. Kako to proizilazi iz provedenih dokaza, ovaj napad snaga IBK VRS se odvijao u zoni odgovornosti 108. pješačke brigade HVO, o čemu su svjedočili Jusuf Smajlović, Ramiz Bajraktarević, Filip Ilijanić, Senad Martinović, Asif Mrkaljević, Mujo Islamović, Mirsad Bajraktarević i dr.

89. Za potrebe protivnapada su, u cilju vraćanja izgubljenih borbenih položaja, angažovane razne jedinice, između ostalih, i interventna jedinica iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH i manevarska jedinica Stanice javne bezbjednosti iz Gornjeg Rahića, o čemu su svjedočili Jusuf Smajlović, Asif

---

⁴⁶ Dnevni operativni izvještaj, Komanda IBK, str. pov. broj 01/1369-2/259 od 08.03.1993. godine u 14,00 sati i Redovni borbeni izvještaj, Komanda IBK, str. pov. broj 01/1369-2/259 od 08.03.1993. godine u 18,00 sati, uloženi u okviru materijalnog dokaza T – 117.

⁴⁷ Izvještaj o izvedenim borbenim dejstvima, Komanda Druge semberske lake pješadijske brigade, broj: pov. br. U01/76-04 od 09.03.1993. godine uloženi u okviru dokaza T – 117.

⁴⁸ Postoje određene nesaglasnosti u iskazima svjedoka vezano za vrijeme polaska i dolaska autobusa na područje Dubravica, prema iskazima nekih svjedoka pošli su oko 12,00 sati, i stigli za nekih pola sata, dok postoje i iskazi da su krenuli oko 13,00 pa čak i oko 14,00 ili 15,00 sati. Međutim, ono što je nesporno je da su u poslijepodnevnim satima pješke krenuli prema položajima koje su trebali zaposjesti.

Mrkaljević, Mujo Islamović, Rifet Mujanović, Filip Ilijanić, Senad Hasanbašić i Ismet Lozić. Ove jedinice, a kako je to navedeno i u samoj optužnici, su radi poduzimanja ovog protivnapada pretpotčinjene pod komandu 108. pješачke brigade HVO, što je potvrdio i vještak dr. Radovan Radinović, a isto nesporno proizilazi i iz Redovnog izvještaja o b/d do 18,00 sati, Komande 2. Korpusa Armije RBiH, broj: str.pov. br. 01/538-247-02 od 08.03.1993. godine, u kojem stoji: „U toku odbijanja napada na Boderište izvršen je manevar snaga iz 3b/108. br. Brčko (2 voda) i interventni vod policije iz 108. br. HVO kcja su ušla u sastav 5b/108. br. HVO“.⁴⁹

90. Svjedok Jusuf Smajlović, tada načelnik obavještajnih poslova 108. pješачke brigade HVO, posvjedočio je pred sudom da je u jutarnjim satima dana 08.03.1993. godine do komande HVO stigla informacija da su linije probijene, da je neprijateljska VRS ušla u Boderište i da je gore opšti kaos, nakon čega je Martin Frančešević, komandant 108. pješачke brigade HVO poslao njega i Farida Mujkanovića (načelnika štaba 108. pješачke brigade HVO) da odu na Boderište i vide šta se dešava. Dolaskom u centar sela, zatekli su tenk koji je pucao na njih, ali su se uspjeli skloniti i pobjeći. Tu su zatekli Blaška Lovrića – komandanta 5. bataljona 108. pješачke brigade HVO, koji ih je obavijestio da su linije pukle, da su neprijateljske snage nadomak centra sela i da im treba ispomoć. Načelnik štaba Mujkanović je kontaktirao komandanta Frančeševića, izvijestio ga o dešavanjima, te zatražio ispomoć. U nekom periodu od sat i po do dva je stigla ispomoć, a kako je svjedok opisao, došla je jedinica Rašida Guše, koji je bio komandir interventne jedinice 108. motorizovane brigade, jedinica iz Bosanske Bijele iz 108. brigade HVO (15 do 20 ljudi), manevarska jedinica SJB Brčko, interventna jedinica 3. bataljona Rijeka, te pripadnici 2. bojne HVO-a. Na licu mjesta su bili Mujkanović i Blaško Lovrić, koji su ih upoznali sa stanjem na terenu, te su im dali smjernice za protivnapad. Da je u ispomoć stigla Manevarska jedinica SJB Brčko, potvrdili su i njeni pripadnici Asif Mrkaljević i Mujo Islamović, a protivnapad je, kako su potvrdili saslušani svjedoci, bio žestok, te su istog dana vraćene linije koje su u jutarnjim satima bile izgubljene,⁵⁰ a što proizilazi i iz materijalnih dokaza T-12⁵¹ i T-79.⁵²

91. Nadalje, slijedeći činjenični opis tačke 1. optužnice, Vijeće je utvrdilo i da su se uslijed protivnapada ovih jedinica, pripadnici policijskog bataljona IBK povukli, o čemu su svjedočili Dragan Nikolić, Milenko Božić i Mile Latinović. Svjedok Mile Latinović, koji je bio pripadnik 3. bataljona korpusne policije VRS, je posvjedočio da su čekali ispomoć koja je trebala ranije da stigne, da je ubrzo trebao da padne mrak,

---

⁴⁹ T – 79.

⁵⁰ O čemu su svjedočili Jusuf Smajlović, Filip Ilijanić, Mujo Islamović, Mirsad Bajraktarević, Safet Bahor, Branislav Dudić, Blaško Lovrić i dr.

⁵¹ Redovni izvještaj o b/d do 6,00 časova, Armija Republike Bosne i Hercegovine, Komanda 2. korpusa, str. pov. br. 01/538-, Tuzla, 11.03.1993. godine.

⁵² Redovni izvještaj o b/d do 18,00 sati, komande 2. korpusa Armije RBiH, broj: str.pov. br. 01/538-247-02 od 08.03.1993. godine.

te da je došla naredba za povlačenje od majora Keserovića – komandanta bataljona. Opisao je da je to bilo vojničko povlačenje, te da niko nije ostao na tim položajima. Nadalje je opisao, kako je oko tri, pola četiri došla u koloni jedna jedinica, da im je on lično rekao da ne idu tamo, da se on povlači među zadnjima, međutim oni su ipak otišli jer im je naređeno da zauzmu liniju.

92. Pripadnici 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade i to Dragan Nikolić, Petar Đurić, Milenko Jevremović, Mladen Pudić, Jovica Simić i Simo Lazarević, koji su dali iskaze na glavnom pretresu su pred sudom saglasno opisali svoj dolazak autobusima do rejona Dubravice, gdje su u jednom šumarku (oko 2 km od Boderišta) zastali kako bi njihov komandir Dragan Nikolić izvršio izviđanje terena. Sa komandantom Nikolićem se uputio i Dobrivoje Bambulović (komandir čete), dok je komandant Nikolić svog zamjenika Vidakovića ostavio uz jedinicu. Nadalje, saslušani svjedoci su detaljno opisali i momenat kada je naišao major Sekulić (Dragiša Sekulić, načelnik štaba brigade) i naredio da idu prema položajima, kao i svoje kretanje prema Boderištu, prvo putem, a onda i kanalom. Zatim, opisali su detaljno i prelazak grupa vojnika prema prvim kućama u Boderištu, te da su tom prilikom čuli određene povike, kako je svjedok Nikolić izjavio "*juriš, ura*", svjedok Božić je opisao da je to bila "*kukrnjava i dreka*", svjedok Jevremović je čuo "*opkoli, hvataj žive*", dok je svjedok Mladen Pudić izjavio da je čuo Stojana Pudića kako plačnim glasom govori "*hajte po grupama*".

93. Svjedoci Petar Đurić, Borislav Đurić i Đorđe Đurić su također izjavili da su u jednom trenutku podigli glavu i vidjeli da jedna grupa njihovih saboraca između kuća stoji sa podignutim rukama. Kako je to opisao svjedok Petar Đurić, kada je prešla druga grupa, započela je jaka paljba na sve strane, paljba je trajala 15 do 20 minuta, uglavnom iz automatskog naoružanja. Svjedoci Mladen Pudić, Jovica Simić, Borislav Đurić i Đorđe Đurić su također potvrdili da je poslije druge grupe uslijedila jaka paljba, nakon čega je uslijedilo povlačenje i vraćanje na položaje odakle su krenuli.⁵³

94. Da su lica Ilija Bajić, Stojan Tomić, Dragan Tomić, Nikola Tomić, Miroslav Pudić, Siniša Pudić, Petar Tadić, Radan Pudić, Mirko Pekić, Stojan Pudić i Perica Jovičić, navedeni kao oštećeni u tački 1. optužnice nesporno stradali proizilazi kako iz iskaza svjedoka Milenka Jevremovića, Mladena Pudića, Pelke Pudić, Jovana Pudića, Saje Đurić i Aleksandre Bajić, tako i iz materijalnih dokaza koji se odnose na razmjenu tijela stradalih vojnika VRS, kao što su T-10⁵⁴ i T-11,⁵⁵ te T-26 koji se odnosi na obdukcione zapisnike i foto-dokumentaciju. Također, svjedok Maksim

---

⁵³ Svi svjedoci saslušani na ove okolnosti su potvrdili povlačenje pripadnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade.

⁵⁴ Zapisnik o preuzimanju-predavanju tijela poginulih boraca, sačinjen od strane Komisije za razmjenu, Brčko, dana 12.03.1993. godine.

⁵⁵ Zapisnik o preuzimanju-predavanju tijela poginulih boraca, sačinjen od strane Komisije za razmjenu, Brčko, dana 07.05.1993. godine.

Simeunović, tada član Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika ispred IBK sa sjedištem u Brčkom, pred sudom je potvrdio da je dana 08.03. iz komande Prve posavske brigade dobio spisak kojeg je sačinio komandant 1. bataljona, Dragan Nikolić, te da je na tom spisku bilo 13 ljudi koji su zarobljeni i nestali u borbenim dejstvima između Deline Ravni i Boderišta, a koji spisak je uložen u sudski spis kao dokaz T – 9.⁵⁶ Da je određeni broj tijela stradalih vojnika VRS na području Boderišta prikupljeno od strane radne jedinice koja je bila pri HVO-u i odvezeno u Gornji Rahić, u prostorije džamije koja se tokom rata koristila kao mrtvačnica, proizilazi iz iskaza svjedoka Marka Frančeševića i Ilije Marića. Iz navedenih dokaza, Vijeće je nesumnjivo utvrdilo da su pripadnici 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade, i to: Ilija Bajić, Stojan Tomić, Dragan Tomić, Nikola Tomić, Miroslav Pudić, Siniša Pudić, Petar Tadić, Radan Pudić, Mirko Pekić, Stojan Pudić i Perica Jovičić nastradali u vezi sa događajima koji su se odvijali na Boderištu dana 08.03.1993. godine.

95. Međutim ono što jeste sporno i što Vijeće nije moglo van razumne sumnje utvrditi je način stradanja ovih lica, ko su bili eventualni direktni izvršioi inkriminiranih radnji opisanih u tački 1. optužnice, te da li su isti bili podređeni optuženom Fazloviću, o čemu će se detaljnije govoriti u nastavku ove presude.

3.3. NALAZI VIJEĆA U ODNOSU NA TAČKU 2. OPTUŽNICE - KOMANDNA ODGOVORNOST OPTUŽENOG FAZLOVIĆA

96. Optuženi Fazlović u tački 2. optužnice tereti se po osnovu komandne odgovornosti, odnosno odgovornosti nadređenog za propust da kazni krivična djela svojih potčinjenih. S tim u vezi, Vijeće će se prvenstveno osvrnuti na ovaj oblik individualne odgovornosti nadređenog kao oblika odgovornosti "sui generis", koji se razlikuje od individualne odgovornosti koja predstavlja krivičnu odgovornost lica koje je učinilo određeno krivično djelo, a potom će ukazati na činjenične pojedinosti i dokaze konkretnog predmeta koji nisu u skladu sa standardima ovog oblika odgovornosti.

97. Prije svega, Vijeće nalazi nespornim da je u vrijeme počinjenja predmetnih djela komandna odgovornost bila dio unutrašnjeg pravnog poretka, kako na osnovu ratifikovanih međunarodnih ugovora tako i na osnovu međunarodnog običajnog prava, iako ista nije bila inkorporirana u sam Krivični zakon SFRJ koji je tada važio. Primjenjivost međunarodnog krivičnog prava na navedeni način izričito je propisana pravilom, sadržanim u članu 15. stav 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima⁵⁷ i članu 7. stav 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima,⁵⁸ da

---

⁵⁶ Spisak nestalih boraca kod Boderišta dana 08.03.1993. godine, l. p. b, u potpisu komandant, major Dragan Nikolić.

⁵⁷ "1. Niko se neće smatrati krivim za djela ili propuštanja koja nisu predstavljala krivično djelo prema domaćem ili međunarodnom pravu u vrijeme kada su bila počinjena. Isto tako, neće se izreći teža

se ne smatra kršenjem principa *nulla crimen sine lege, nulla poena sine lege* suđenje ili kažnjavanje osobe koja je kriva za činjenje ili nečinjenje, ako su te radnje ili propuštanja u vrijeme izvršenja bila krivična djela *prema opštim pravnim načelima priznatim kod civilizovanih naroda*, tj. *opštim pravnim načelima kcja priznaje međunarodna zajednica*.

98. Da je komandna odgovornost tokom čitavog predmetnog perioda bila dio međunarodnog običajnog prava koje se primjenjuje na ratne zločine počinjene tokom unutrašnjeg oružanog sukoba,⁵⁹ potvrđeno je u brojnim presudama,⁶⁰ kao i odlukama o nadležnosti⁶¹ donesenim kako od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), tako i Suda BiH,⁶² a koje su detaljno elaborirale primjenu međunarodnog običajnog prava kada je u pitanju doktrina komandne odgovornosti, kako u međunarodnim tako i u unutrašnjim oružanim sukobima.

99. Koncept komandne odgovornosti je eksplicitno dio Krivičnog zakona BiH od kada je u član 180. stav 2. KZ BiH ugrađen član 7.3 Statuta MKSJ,⁶³ koji propisuje načine na koje nadređeno lice postaje lično odgovorno ako je propustilo da spriječi ili kazni podređene koji su počinili određena krivična djela iz Glave XVII, uključujući ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (član 175.) za koje se optuženi tereti. Član 180.

---

kazna od one koja se mogla primjeniti u trenutku kada je krivično djelo bilo izvršeno. Ako kasnije, poslije izvršenja djela, zakonskom odredbom bude predviđena primjena lakše kazne, prijestupnik će se time koristiti.

2. Ništa se u ovom članu ne protivi suđenju i osudi lica zbog radnji ili propuštanja koja su se u vrijeme kada su počinjena, smatrala za krivična djela prema opštim pravnim načelima koja priznaje međunarodna zajednica."

⁵⁸ "Kažnjavanje samo na osnovu zakona" (član 7 Evropske konvencije o ljudskim pravima).

⁵⁹ Tužilac protiv Hadžihasanovića i drugih, *Odluka žalbenog vjeća po interlokutorncj žalbi kcjom se osporava nadležnost obzirom na komandnu odgovornost od 16. VII 2003. god.*, MKSJ, IT-01-47-AR72, §31 do 36.

⁶⁰ Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vjeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-96-21-A, §222-241; Tužilac protiv Bagilisheme, *Presuda žalbenog vjeća od 13. XII 2002. god.*, MKSR, ICTR-95-1A-A, §35-37. Dalja razrada ove ideje može se naći u predmetu Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda pretresnog vjeća od 16. XI 1998. god.*, MKSJ, IT-96-21-T, §333 *et seq.*

⁶¹ Tužilac protiv Duška Tadića, *Odluka žalbenog vjeća po interlokutorncj žalbi odbrane na nadležnost Suda od 2.X 1995. god.*, MKSJ, IT-94-1-AR72, §134; Tužilac protiv Hadžihasanovića i drugih, *Odluka žalbenog vjeća po interlokutorncj žalbi kcjom se osporava nadležnost obzirom na komandnu odgovornost od 16. VII 2003. god.*, MKSJ, IT-01-47-AR72, §11-31.

⁶² Prvostepena presuda u predmetu Sakib Mahmuljin, broj S1 1 K 019201 16 Kr od 22.01.2021. godine, Drugostepena presuda u premetu Sakib Mahmuljin, broj S1 1 K 019201 21 Kžk od 28.04.2022. godine, Prvostepena presuda u predmetu Enver Buza, broj S1 1 K 021682 16 Kri od 30.09.2019. godine, Drugostepena presuda u predmetu Enver Buza, broj S1 1 K 021682 20 Kžk od 04.06.2021. godine, Prvostepena presuda u predmetu Rašević i dr, broj X-KR/06/275 od 28.02.2008. godine, Prvostepena presuda u predmetu Dragan Vikić i dr., broj: S1 1 K 024139 17 Kri od 21.04.2022. godine, Drugostepena presuda u predmetu Dragan Vikić i dr., broj S1 1 K 024139 22 Krž od 18.10.2022. godine i dr.

⁶³ Ustavni sud BiH je našao da Statut MKSJ-a predstavlja "sastavni dio pravnog poretka Bosne i Hercegovine", pošto se radi o jednom od dokumenata koji regulišu primjenu međunarodnog prava, a koji važi u BiH u skladu sa članom III.3.b) Ustava BiH. Predmet Abduladhim Maktouf, broj predmeta: AP-1785/06, Odluka o dopustivosti i meritumu po žalbi na presudu Suda Bosne i Hercegovine, od 30.3.2007. godine, par. 70.

stav 2. u datom dijelu glasi: „*činjenica da je neko od krivičnih djela iz člana 171. do 175. i člana 177. do 179. ovog zakona učinjeno od strane podređenog, ne oslobađa njemu nadređenu osobu od krivice ukoliko je ta nadređena osoba znala ili je mogla znati da se njen podređeni sprema učiniti takvo djelo, odnosno da je već učinio takvo djelo, a nadređena osoba je propustila da preduzme nužne i razumne mjere da spreči učinjenje krivičnog djela, odnosno da učini da djelo bude kažnjeno*“.

100. Elementi komandne odgovornosti propisani članom 180. stav 2. Krivičnog zakona su identični elementima koji su bili priznati u međunarodnom običajnom pravu u vrijeme počinjenja krivičnih djela,⁶⁴ a to su:

- i. Postojanje odnosa nadređeni – podređeni;*
- ii. Nadređeni je znao ili je bilo razloga da zna da će biti ili da već jeste počinjeno krivično djelo;*
- iii. Nadređeni nije poduzeo potrebne i razumno moguće mjere da to krivično djelo spreči ili da kazni izvršioca.*⁶⁵

101. Prvi uslov, prema praksi MKSJ, a koju slijedi i Sud BiH, za postojanje komandne odgovornosti jeste da je optuženi u relevantnom razdoblju bio nadređen počiniojcima krivičnih djela, odnosno da je postojao odnos subordinacije. Kako bi se utvrdilo postojanje ovakvog odnosa, praksa je iskristalisala elemente koje je u svakom konkretnom slučaju neophodno dokazivati, a koje će Sud pojedinačno razmotriti u odnosu na izvedene dokaze na glavnom pretresu.

102. Drugi uslov da bi se određeno lice moglo smatrati odgovornim kao nadređeni za zanemarivanje dužnosti u pogledu krivičnog djela podređenih,⁶⁶ jeste da je on znao ili imao razloga da zna da će podređeni izvršiti ili da je već izvršio krivično djelo.⁶⁷ Ovdje je važno napomenuti, da je subjektivni element komandne odgovornosti tzv. *efektivno znanje*, odnosno svijest o djelu, intelektualna komponenta koju je potrebno dokazati. Znati, znači biti svjestan da su podređene osobe počinile krivično djelo. Kod drugog oblika radi se o odgovornosti za nehotečno postupanje („*mogao znati*“), i u pitanju je nesvjesni nehat, kada nadređeni nije

---

⁶⁴ Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda pretresnog vijeća od 16. XI 1998. god.*, MKSJ, IT-96-21-T, §346.

⁶⁵ Tužilac protiv Tihomira Blaškića, *Presuda žalbenog vijeća od 29. VII 2004.*, MKSJ, IT-95-14-A, §484.

⁶⁶ Tužilac protiv Sefera Halilovića, *Presuda pretresnog vijeća od 16. XI 2005. god.*, MKSJ, IT-01-48-T, §54; Tužilac protiv Namera Orića, *Presuda žalbenog vijeća od 3. VII 2008. god.*, MKSJ, IT-03-68-A, §293.

⁶⁷ Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda žalbenog vijeća od 17. XII 2004. god.*, MKS, IT-95-14/2-A, §839; Tužilac protiv Namera Orića, *Presuda žalbenog vijeća od 3. VII 2008. god.*, MKSJ, IT-03-68-A, §18; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §222.

svjestan što podređeni radi, a bio je dužan toga biti svjestan. Pri određivanju naznačenih kategorija odlučno pitanje je da li je nadređena osoba raspolagala određenim informacijama na temelju kojih bi formirala svoju spoznaju o počinjenju krivičnog djela od strane podređenih osoba.⁶⁸ Zaključak o znanju može se izvesti na osnovu posrednih dokaza,⁶⁹ ali se moraju ocijeniti konkretne okolnosti svakog predmeta i voditi računa o "*konkretnj situaciji nadređenog u vrijeme događaja*".⁷⁰

103. Treći uslov za postojanje komandne odgovornosti odnosi se na propust nadređenog da preduzme nužne i razumne mjere da počinioce krivičnih djela koja im se stavljaju na teret kazni. Ovdje je bitno napomenuti, da dužnost kažnjavanja predstavlja zaseban oblik odgovornosti, koji se razlikuje od propusta sprečavanja i koji se zapravo razvio iz značaja koji se pridaje dužnosti komandanta da preduzme preventivne mjere. Argument da nekažnjavanje za zločin predstavlja prešutno prihvatanje njegovog počinjenja nije bez osnova. Tako je u jurisprudenciji MKSJ ustanovljeno da komandantu, kao osobi koja posjeduje efektivnu kontrolu nad podređenima, međunarodno humanitarno pravo povjerava obavezu da obezbijedi poštovanje njegovih odredbi.⁷¹

104. Konkretno, optuženom Fazloviću se stavlja na teret da je obavljajući dužnost komandanta 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, mogao znati da su pripadnici interventne jedinice iz sastava njegovog bataljona, dana 08.03.1993. godine, prilikom poduzimanja borbenih dejstava u zoni odgovornosti 108. pješačke brigade HVO, u rejonu sela Boderište, u cilju vraćanja izgubljenih borbenih položaja, zarobili jedanaest vojnika Vojske Republike Srpske, koje su potom nečovječnim postupanjem mučili nanoseći im snažne tjelesne patnje i ozljede na tijelu, nakon čega su ih lišili života, jer je tog dana, kao nadređeni starješina znao da je ova jedinica, koja je iz sastava formacije kojom je komandovao, u cilju navedenih borbenih dejstava prepotčinjena pod komandu 108. pješačke brigade HVO, te je u vrijeme kada su ova borbena dejstva poduzeta bio na poprištu, pa je propustio da poduzme sve nužne i razumne mjere, kako bi pripadnici interventne jedinice iz sastava trećeg bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, kao njemu podređene formacije, bili kažnjeni za ono što su počinili, a što je opisano pod tačkom 1. optužnice.

---

⁶⁸ Vidi: Komentari krivičnih/kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini, knjiga I, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, str. 597.

⁶⁹ Tužilac protiv Stanislava Galića, *Presuda žalbenog vijeća od 30. XI 2006. god.*, MKSJ, IT-98-29-A, §171, 180–184.

⁷⁰ Tužilac protiv Milorada Krnojelca, *Presuda žalbenog vijeća od 17. IX 2003. god.*, MKSJ, IT-97-25-A, §156; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §239.

⁷¹ Tužilac protiv Sefera Halilovića, *Presuda pretresnog vijeća od 16. XI 2005. god.*, MKSJ, IT-01-48-T, §94 i 95.

3.3.1. Odnos nadređeni - podređeni

105. Da bi se utvrdila krivična odgovornost nadređenog za nesprečavanje i nekažnjavanje podređenih, nužno je, prije svega, dokazati da je postojao odnos nadređeni – podređeni između optuženog i neposrednih izvršilaca krivičnog djela. S tim u vezi, neophodno je utvrditi postojanje dva faktora: da su počinioci u vrijeme počinjenja krivičnog djela bili podređeni optuženom, odnosno da je optuženi „na osnovu svog položaja, de jure ili de facto, bio na višem mjestu u hijerarhiji od počinioca“ i da je kao nadređeni imao efektivnu kontrolu nad svojim podređenim.⁷²

106. Komandna hijerarhija *de iure*, predstavlja formalni čin nadređenosti, a *de facto* kada se subordinacija uspostavlja i bez ikakvog formalnog čina. Stoga, da bi se cijenilo da je van razumne sumnje dokazana subordinacija, mora se utvrditi da je postojala efektivna kontrola nad podređenima. Komandni položaj nadređenog u odnosu na počinioca predstavlja pravnu osnovu dužnosti nadređenog da djeluje, kako bi spriječio krivična djela podređenih ili te podređene kaznio, kao i iz toga izvedene odgovornosti u slučaju kada ne preduzme mjere da to učini.⁷³

107. Prema tezi optužnice, optuženi je u relevantnom periodu bio nadređen počiniocima krivičnog djela, odnosno, postojao je odnos subordinacije između optuženog i pripadnika interventne jedinice iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH.

108. Kada je u pitanju formalno pravni status optuženog Fazlovića, iz dokaza proizilazi da optuženi jeste u inkriminisano vrijeme nesporno obnašao dužnost komandanta 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, a samim tim bio i formalno (*de jure*) nadređeni pripadnicima interventne jedinice 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, što tokom postupka nije sporila ni odbrana optuženog.

109. Ovakav formalno pravni status optuženog Fazlovića proizilazi kako iz iskaza saslušanih svjedoka Mirsada Bajraktarevića (tada načelnik artiljerije 108. motorizovane brigade Armije Republike BiH) i Safeta Bahora (tada komandir 3. čete 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije), tako i iz materijalnih dokaza T-55, Personalnog kartona reg. broj FMH2502950 na ime Hazim Fazlović, te VOB-1 i VOB-8.

110. Također, iz dokaza provedenih tokom ovog postupka, nesporno se može utvrditi i da su lica koja su u tački 1. optužnice navedena kao počinioci krivičnog djela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, i to Admir Rizvanović, Smajil Omerović, Jasmin

---

⁷² Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §303.

⁷³ Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog, *Presuda žalbenog vijeća od 24. III 2000. god.*, MKSJ, IT-95-14/1-A, §76.

Huskanović i Rašid Gušo bili pripadnici interventnog voda u sastavu 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, što proizilazi kako iz iskaza svjedoka Nedžada Mujanovića, Mirsada Bajraktarevića, Safeta Bahora, Blaška Lovrića i dr, tako i iz materijalnih dokaza o pripadnosti navedenoj jedinici, i to: T - 109,⁷⁴ T - 110⁷⁵ i T - 111.⁷⁶

111. Ovdje je važno napomenuti da su se radnje opisane u tački 1. optužnice stavljale na teret optuženim Admiru Rizvanoviću, Smajilu Omeroviću i Jasminu Huskanoviću, i to da su zajedno sa Rašidom Gušo (koji je u međuvremenu umro), kao pripadnici interventne jedinice iz sastava 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, dana 08.03.1993. godine, oko 16:00 sati, na Boderištu ispred kuće Ante Šarčevića zlostavljali i lišili života 11 (jedanaest) vojnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade VRS. Za navedene inkriminisane radnje optuženi Rizvanović, Omerović i Huskanović su ..., oslobođeni optužbe da su, između ostalog, u vremenskom periodu od 08. do 12. marta 1993. godine, po okončanju ratnih operacija na području Vranovače, mučili i usmrtili Mirka Pekića, Miroslava Pudića, Sinišu Pudića, Stojana Tomića, Petra Tadića, Nikolu Tomića, Dragana Tomića, Iliju Bajića i Radana Pudića, te da su krajem aprila 1993. godine, nakon prethodnih mučenja, izvršili ubistva vojnika Republike Srpske koji su zarobljeni 08.03.1993. godine u Boderištu, Stojana Pudića i Perice Jovičića. Dakle, navedeni činjenični opis izreke oslobađajućeg dijela pravosnažne presude od 05.07.1995. godine, kao i pravne kvalifikacije inkriminiranih radnji koje su im se stavljale na teret, identičan je krivičnopravnom događaju opisanom u tački 1. predmetne optužnice Tužilaštva, slijedom čega je Vijeće u odnosu na optužene Rizvanovića, Omerovića i Huskanovića donijelo presudu kojom se optužba odbija⁷⁷ iz razloga što se radi o presuđenoj stvari (*res iudicata*).

112. Dakle, na osnovu naprijed navedenih dokaza, Vijeće se van svake razumne sumnje uvjerilo da je optuženi Hazim Fazlović *de jure* bio nadređeni pripadnicima interventne jedinice iz sastava 3. bataljona 108. mtbr Armije RBiH. Međutim, sam formalni status nadređenog komandanta, ne znači automatski i njegovu odgovornost, a o čemu će više riječi biti u nastavku.

113. Kako je ranije navedeno, da bi se utvrdilo postojanje prvog elementa komandne odgovornosti, neophodno je pored formalnog statusa nadređeni – podređeni utvrditi i da li je postojala efektivna kontrola nadređenog nad izvršiocima krivičnog djela. Pri tome, Vijeće napominje da se postojanje efektivne kontrole ne može uzimati kao prezumpcija, nego se ona mora dokazati van razumne sumnje u

---

⁷⁴ Izvod iz vojne evidencije VOB1, VOB2, VOB3 i VOB8 na ime Admir Rizvanović.

⁷⁵ Personalni karton OMS1602970 i Izvodi iz vojne evidencije VOB1 i VOB8 na ime Smajil Omerović.

⁷⁶ Izvodi iz vojne evidencije VOB1, VOB2, VOB3 i VOB8 na ime Jasmin Huskanović.

⁷⁷ Presuda Suda broj: S1 1 K 044201 22 Kri, od 25.10.2022. godine, otpremljena dana 05.12.2022. godine.

svakom konkretnom slučaju, a njeno dokazivanje je više stvar činjenica nego materijalnog prava.⁷⁸ Dokazivanje efektivne kontrole je težak zadatak, a "velika je pažnja potrebna da ne bi došlo do nepravde u smislu da se pojedinci smatraju odgovornima za djela drugih, u situaciji gdje je veza kontrole ili nepostojeca, ili previše udajena".⁷⁹

114. Kako bi se ovo pitanje postojanja efektivne kontrole uopšte moglo razmatrati, prethodno je neophodno utvrditi i ko su ti direktni izvršioi krivičnog djela, odnosno kojoj jedinici su oni pripadali. Pri tome, Sud napominje da nije nužno da budu poznata imena direktnih počinilaca, ali je neophodno precizirati kojoj jedinici su pripadali, obzirom da je neophodno utvrditi da su pojedinci odgovorni za počinjenje krivičnih djela bili u jedinici ili grupi koja je bila pod efektivnom kontrolom nadređenog.⁸⁰

115. Svoja utvrđenja vezana za činjenicu da su pripadnici interventnog voda u sastavu 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, dana 08.03.1993. godine bili upućeni na Boderište u ispomoć, Vijeće je iznijelo u paragrafima 89. i 90. presude, a ovdje će dodatno interpretirati iskaz svjedoka Safeta Bahora, koji je pred sudom potvrdio da ga je dana 08.03.1993. godine, dok je bio u svojoj zoni odgovornosti, pozvao Hazim Fazlović, obavijestio ga je da su linije na Boderištu probijene i pitao da li ima pri sebi interventnu jedinicu ili da pošalje naknadno, nakon čega je svjedok Bahor poslao u Boderište interventnu jedinicu 3. čete 3. bataljona 108. brigade čiji je komandir bio Rašid Gušo. I svjedok Rifet Mujanović je također potvrdio da je na zahtjev komande 108. HVO pješачke brigade, vod 108. motorizovane brigade kojim je komandovao Rašid Gušo upućen na ispomoć na Boderište.

116. Kako i iz samog činjeničnog opisa tačke 2. optužnice proizilazi, pripadnici interventnog voda su borbena dejstva dana 08.03.1993. godine poduzimali u zoni odgovornosti 108. pješачke brigade HVO, a na teret optuženom Fazloviću se stavlja i da je tog dana kao nadređeni starješina znao da je jedinica iz sastava formacije kojom je komandovao, u cilju navedenih borbenih dejstava prepočinjena pod komandu 108. pješачke brigade HVO. Slijedom toga, Vijeće će se prvenstveno

---

⁷⁸ Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog, *Presuda žalbenog vjeća od 24. III 2000. god.*, MKSJ, IT-95-14/1-A, §73-74; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vjeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §206; Tužilac protiv Tihomira Blaškića, *Presuda žalbenog vjeća od 29. VII 2004.*, MKSJ, IT-95-14-A, §69.

⁷⁹ Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda pretresnog vjeća od 16. XI 1998. god.*, MKSJ, IT-96-21-T, §377-378.

⁸⁰ Tužilac protiv Tihomira Blaškića, *Presuda žalbenog vjeća od 29. VII 2004.*, MKSJ, IT-95-14-A, §217. Vidjeti i Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure, *Presuda pretresnog vjeća od 15. III 2006. god.*, MKSJ, IT-01-47-T, §90, i Tužilac protiv Nasera Orića, *Presuda pretresnog vjeća od 30. VI 2006. god.*, MKSJ, IT-03-68-T, § 311.

osvrnuti na pitanje pretpočinjenosti, a sve kako bi daljna analiza i ocjena komandne odgovornosti optuženog Fazlovića predstavljala jasnu, logičnu i zaokruženu cjelinu.

117. U vezi sa činjenicom da je interventna jedinica iz sastava bataljona kojim komanduje Hazim Fazlović dana 08.03.1993. godine pretpočinjena pod komandu 108. pješačke brigade HVO, te da su došli u ispomoć jedinicama HVO-a svjedočili su brojni svjedoci i optužbe i odbrane, kako tada pripadnici Armije RBiH, tako i tada pripadnici HVO, među kojima: Mirsad Bajraktarević, Jusuf Smajlović, Nedžad Mujanović, Rifet Mujanović, Nahid Mehić, Filip Ilijanić, Senad Hasanbašić, Ismet Lozić, Senad Ribić, te svjedok Branislav Dudić. Pa tako svjedok Bajraktarević, tada na dužnosti načelnika artiljerije 108. motorizovane brigade Armije, svjedoči kako je dana 08.03.1993. godine došlo do „*pretpočinjavanja Gušine jedinice, obzirom da čim strana jedinica ulazi u rejon druge jedinice to automatski znači da se pretpočinjava, oni moraju da izvršavaju naredbe tog komandanta, a ne svog matičnog*“, kako svjedok pojašnjava „*to se zna po vcjnim pravilima*“. I svjedok Blaško Lovrić, tada zapovjednik 5. bojne 108. brigade HVO, svjedoči kako je Rašida Gušu sa njegovih 4-5 momaka uveo u borbu kada su stigli na područje Boderišta. Da je interventna jedinica pretpočinjena pod 108. pješačku HVO brigadu, proizilazi i iz pročitano g iskaza načelnika štaba te brigade Farida Mujkanovića, koji je izjavio da je on lično pozvao komandanta 108. motorizovane brigade Ramiza Pljakića i tražio da mu pridoda izviđačko-diverzantski vod Guše, te da je pozvao i Mirsada Bajraktarevića da dođu. On je lično po njihovom dolasku, naredio da se Gušina jedinica rasporedi kod Inetrpleta, a zatim je opisao i kako je jedan od Gušinih momaka pogodio tenk, čime je napad VRS-a i zaustavljen. Također, svjedok Mujkanović je u svojoj izjavi potvrdio i da je on lično naredio kontranapad.

118. O pretpočinjavanju je govorio i vještak optužbe, prof. dr Radovan Radinović, koji je sačinio nalaz i mišljenje iz vojne oblasti na temu „*Rukovodna nadležnost i odgovornost komandujućih starešina iz sastava 1. OG AR BiH za događaje na Boderištu 08.03.1993. godine*“,⁸¹ a koji je iznio na ročištu za glavni pretres održanom dana 29.04.2022. godine. U pisanom nalazu i mišljenju vještak Radinović je detaljno obradio rukovodnu nadležnost i odgovornost komande 3. bataljona 108. mtbr ARBiH,⁸² te je s tim u vezi naveo da „*rukovodne nadležnosti [komande 3. bataljona 108.] nje bilo, iz prostog razloga što je jedinica bila angažovana van rejona odbrane i odgovornosti tog bata.jona.*“ Nadalje, vještak Radinović u pogledu pretpočinjavanja, navodi da se „*u tom slučaju radi kao da je interventna jedinica (koja je bila u sastavu 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije) u organskom sastavu 108. pješačke brigade HVO. U tom slučaju, sve dok komandni odnos traje, komandant 108. mtbr*

---

⁸¹ Uloženo u sudski spis kao T-117.

⁸² T – 117 - Nalaz i mišljenje vještaka vojne struke, prof. dr Radovana Radinovića „Rukovodna nadležnost i odgovornost komandujućih starešina iz sastava 1. og AR BiH za događaje na Boderištu 08.03.1993. godine“, kraj januara 2018. godine, str. 45.

*Armije nema nikakve komandne odgovornosti prema svicj intervencij jedinici, već je ona u punj kontroli jedinice kcjcj je pridodata, odnosno prepočinjena, a to je komanda 108. pješacke brigade HVO.*⁸³ Prema mišljenju vještaka Radinovića, rukovodnu nadležnost i odgovornost za angažovanje jedinica za intervenciju na Boderištu 08.03.1993. godine je imao komandant 108. pješacke brigade HVO, odnosno na njemu je sva odgovornost za posljedice akcije interventnih snaga.⁸⁴

119. Tokom svjedočenja na glavnom pretresu, vještak Radinović je dodatno pojasnio prepočinjavanje određenih formacija tog dana u Boderištu, izjavljujući da su za kontranapad korištene jedinice van te zone odgovornosti, što znači da su snage susjednih brigada djelovale za račun 108. HVO brigade. Nadalje, vještak je istakao da nije naišao na dokument iz kojeg bi se izričito zaključilo da je bilo prepočinjanja, ali da je činjenica da se u zoni odgovornosti 108. HVO brigade ne može pojaviti niti jedna druga jedinica, a da o tome ne bude obaviješten komandant, obzirom da je to jedno od osnovnih principa jedinstva i subordinacije. Pored pisanog akta kojeg u konkretnom slučaju nema, vještak navodi da to može biti i usmeno naređenje, što je sa aspekta vojnih propisa sasvim uobičajeno. Naređenje može biti izdato pismeno ili usmeno, sam pretpostavljeni bira kako će to uraditi, a kad je toliko hitno da se mora reagovati promptno najvjerovatnije je komandant OG-a naredio komandantu brigade da prepočini svoju jedinicu. Također, vještak Radinović izjavljuje da su sve snage koje se nalaze u određenoj zoni odgovornosti, bez obzira jesu li pripadajuće ili pridodate, podređene komandantu jedinice čija je to zona odgovornosti, te da za sva dešavanja u toj zoni snosi odgovornost. Također, vještak je detaljno pojasnio da ukoliko pripadnik prepočinjene jedinice napravi prekršaj ili prijestup nije odgovoran komandant jedinice iz koje taj počinitelj potiče, nego je komandna odgovornost na komandantu prepočinjene jedinice.

120. Iz svega naprijed navedenog, kako iz iskaza saslušanih svjedoka, tako i iz nalaza i mišljenja vještaka Radinovića, te njegovog iskaza na glavnom pretresu, a imajući u vidu i materijalne dokaze T – 12⁸⁵ i T – 79,⁸⁶ te Pravila službe u Armiji RBiH,⁸⁷ Vijeće zaključuje da je van svake razumne sumnje dokazano da je interventna jedinica iz sastava 3. bataljona 108. mtbr dana 08.03.1993. godine bila prepočinjena pod 108. pješacku brigadu HVO, da je preduzimala dejstva u njihovoj zoni odgovornosti, te samim tim bila podređena komandantu jedinice čija je to zona odgovornosti, i koji za sva dešavanja u toj zoni snosi odgovornost. Na osnovu navedenog, nije jasno kako je uopšte došlo do optuženja Hazima Fazlovića po

---

⁸³ *Ibid.*, str. 49.

⁸⁴ *Ibid.*, str. 56.

⁸⁵ Redovni izvještaj o b/d do 6,00 časova, Armija Republike Bosne i Hercegovine, Komanda 2. korpusa, str. pov. br. 01/538-, Tuzla, 11.03.1993. godine.

⁸⁶ Redovni izvještaj o b/d do 18,00 sati, komande 2. korpusa Armije RBiH, broj: str.pov. br. 01/538-247-02 od 08.03.1993. godine.

⁸⁷ T – 117.

komandnoj odgovornosti, jer isti ni prema tvrdnji optužbe, obzirom da je tako navedeno i u samoj optužnici, nije bio u ulozi nadređenog u konkretnim događajima na Boderištu 08.03.1993. godine.

121. Međutim, kako se optužnicom, između ostalog, optuženi Hazim Fazlović tereti i da je propustio da preduzme nužne i razumne mjere da se počinioci krivičnog djela kazne, a koja obaveza traje i nakon vraćanja pretpočinjene jedinice u svoju matičnu, Vijeće je bilo u obavezi, a kako bi riješilo kompletan predmet optužbe, iznijeti svoja utvrđenja u odnosu na sve radnje koje se optuženom Fazloviću stavljaju na teret.

122. Dakle, slijedeći činjenični opis tačke 2. optužnice, naredna teza Tužilaštva je da je optuženi Fazlović mogao znati da su pripadnici interventne jedinice u rejonu sela Boderište zarobili jedanaest vojnika Vojske Republike Srpske, koje su potom nečovječnim postupanjem mučili nanoseći im snažne tjelesne patnje i ozljede na tijelu, nakon čega su ih lišili života.

123. Kako bi ovo ispitalo, Vijeće će se prvo osvrnuti na dokaze koji se odnose na navodne počinioce krivičnih djela koja se stavljaju na teret optuženom Fazloviću, te eventualno postojanje efektivne kontrole nad istim kao bitnog elementa odnosa nadređeni – podređeni.

124. U konkretnom slučaju, da bi se razmatralo postojanje efektivne kontrole nadređenog nad neposrednim izvršiocima krivičnog djela, neophodno je odgovoriti na sljedeća pitanja: gdje su se nalazili pripadnici interventnog voda iz sastava 3. bataljona 108. mtbr tokom borbenih dejstava dana 08.03.1993. godine; ko su lica koja identificiraju svjedoci oštećeni i/ili očevici kao lica koja su bila prisutna kod prvih kuća na ulazu u Boderište; da li su ta identificirana lica direktni izvršioc krivičnog djela; da li postoje očevici događaja zarobljavanja, zlostavljanja i ubistva 11 (jedanaest) vojnika VRS, te da li se događaj desio na način kako se to u tački 1. optužnice opisuje, da je svih 11 (jedanaest) vojnika VRS u borbenim dejstvima prethodno zarobljeno, a potom zlostavljano i lišeno života.

125. Kako je ranije nesporno utvrđeno, pripadnici interventnog voda iz sastava 3. bataljona 108. mtbr su pozvani i došli na ispomoć u zonu odgovornosti 108. pješačke HVO brigade kojoj su tokom tih borbenih dejstava bili pretpočinjeni. Pored ove jedinice, a kako je ranije elaborirano u paragrafima 89. i 90. presude, za potrebe protivnapada su angažovane i druge jedinice, među kojima manevarska jedinica Stanice javne bezbjednosti Brčko,⁸⁸ jedinica iz Bosanske Bijele iz 108. brigade HVO (15 do 20 ljudi), interventna jedinica 3. bataljona Rijeka, te pripadnici 2. bojne HVO-a.⁸⁹ O rasporedu ovih jedinica, odnosno njenih pripadnika tokom borbenih dejstava,

---

⁸⁸ O čemu su svjedočili Jusuf Smajlović, Asif Mrkaljević, Mujo Islamović, Rifet Mujanović, Filip Ilijanić, Senad Hasanbašić i Ismet Lozić.

⁸⁹ Svjedok Jusuf Smajlović.

osim šturih dijelova iskaza pojedinih svjedoka, drugih dokaza nije bilo, a da je tamo vladao opšti metež, te da su na terenu bile stotine vojnika, potvrdili su svjedoci Jusuf Smajlović,⁹⁰ Marko Frančešević,⁹¹ Nedžad Mujanović,⁹² Branislav Dudić⁹³ i Mirsad Hajdarević.⁹⁴

126. U vezi sa pripadnicima interventnog voda iz sastava 3. bataljona 108. mtbr Armije RBiH, koji su uzeli učešće u borbenim dejstvima na Boderištu, svjedočili su Jusuf Smajlović, Marko Frančešević, Asif Mrkaljević, Mujo Islamović, Rifet Mujanović, Filip Ilijanić, Ivo Marković, Mirsad Hajdarević, Mirsad Bajraktarević, Safet Bahor, Branislav Dudić, Senad Hasanbašić, Nedžad Mujanović i Ismet Lozić. Većina ovih svjedoka spominje generalno da je u ispomoć došla jedinica Rašida Guše,⁹⁵ dok neki svjedoci navode da se izričito radilo o Rašidu Guši koji je došao sa 5-6 momaka.⁹⁶

127. Konkretni učesnici akcije iz navedene jedinice spominju svjedoci Safet Bahor, Nedžad Mujanović, Senad Hasanbašić, Mirko Zečević Tadić, Senad Ribić, Ismet Lozić, Mirsad Hajdarević i Blaško Lovrić. Tako svjedok Safet Bahor pred sudom opisuje da je na poziv Fazlovića poslao interventnu jedinicu 3. čete 3. bataljona 108. mtbr Armije, koju su sačinjavali Hamid (Mujanović),⁹⁷ Tude, Talon (Admir Rizvanović), Smajo (Smajil Omerović), Binda (Jasmin Huskanović), te da je bilo još vojnika koji su bili u Rahiću pa se uputili prema Boderištu. O svom učešću u akciji govorio je i svjedok Nedžad Mujanović, tada pripadnik interventnog voda 3. bataljona 3. čete 108. brigade, opisujući kako je sa Smajom (Smajil Omerović), Bindom (Jasmin Huskanović) i Talonom (Admir Rizvanović) otišao na Boderište da pomognu kada su čuli da je palo, da je sa Smajom i Bindom vozio u Maoču jednog ranjenog Hrvata, te da su se u popodnevnom satima vratili na Boderište gdje na raskrsnici zatiču Talona i Redžepa koji su ostali tu da čuvaju liniju čitavo vrijeme. O učesnicima akcije iz sastava Gušine jedinice, posredno je svjedočio i Senad Hasanbašić (pripadnik interventnog voda 2. bataljona 108. mtbr), koji je izjavio da je vidio na udaljenosti od 30-40 metara kako su neki ljudi došli do zemunice gdje su bili Redžep, Pajo (Nedžad Mujanović) i Talon (Admir Rizvanović), da su 2-3 osobe nešto snimale, a na samom snimku je svjedok Nedžad Mujanović prepoznao sebe, Admira

---

⁹⁰ Svjedok opisao da je veliki broj jedinica tada došao, da ne zna koje su sve tačno tada stigle. Jedinice HVO do večeri su preuzeli linije, a kada je on stigao na liniju, linije su bile izmiješane, opšti metež.

⁹¹ Svjedok je govorio o minimalno 800-900 vojnika.

⁹² Svjedok izjavljuje da na Boderištu zatiču jako puno vojske, par stotina vojnika.

⁹³ Svjedok je potvrdio da je u akciji učestvovao veliki broj vojnika, i sa njihove i sa suprotne strane, negdje oko 2.000 vojnika.

⁹⁴ Svjedok opisuje kako je bilo puno vojske, HVO i Armije.

⁹⁵ Jusuf Smajlović, Marko Frančešević, Asif Mrkaljević, Mujo Islamović, Rifet Mujanović (spominje da je na ispomoć otišao vod kojim je komandovao Rašid Gušo), Filip Ilijanić i Ivo Marković.

⁹⁶ Mirsad Bajraktarević, Blaško Lovrić i Branislav Dudić.

⁹⁷ Svjedok Rifet Mujanović je potvrdio da je tog dana na Boderištu bio i njegov brat Hamid Mujanović kao pripadnik Gušine jedinice.

(Rizvanovića), Redžepa (Zejnilovića), kao i Blaška Lovrića.⁹⁸ Gušu i Talona je kao učesnike akcije identificirao i svjedok Mujo Islamović. Gušu, Admira Rizvanovića i Smaju je identificirao svjedok Mirsad Hajdarević, dok su samo Talona identificirali svjedoci Mirko Zečević Tadić, Senad Ribić i Ismet Lozić.

128. O pripadnicima Gušine jedinice svjedočio je i Blaško Lovrić, tada zapovjednik 5. bojne 108. pješачke brigade HVO i učesnik akcije na Boderištu, opisujući da je kritičnog dana Rašid Gušo došao sa svojih 4-5 momaka, te da je oko podneva na lijevoj strani puta prema Delinoj Ravni sreo Smaju Hosovca (Smajil Omerović), koji je s njim bio tu sve do njegovog ranjavanja, a pored njih su bili još neki pripadnici Gušine jedinice, kao što su Binda (Jasmin Huskanović) i drugi. Također, svjedok Lovrić navodi da su ga među prvim nakon operacije tog dana oko pola 5 posjetili Talon, Gušo i drugi.

129. Dakle, iz interpretiranih iskaza svjedoka se sa sigurnošću može utvrditi da su u borbenim dejstvima na Boderištu dana 08.03.1993. godine, od pripadnika interventnog voda iz sastava 3. bataljona 108. mtbr učestvovali Rašid Gušo, Admir Rizvanović zv. Talon, Smajil Omerović zv. Smajo i Smajo Hosovac, Jasmin Huskanović zv. Binda, Nedžad Mujanović zv. Pajo, Hamid Mujanović, te lice nadimka Tude, a ista lica su, između ostalih, dana 11.03.1993. godine od strane komandanta 108. mtbr Brčko Ramiza Pijakića pohvaljeni za iskazanu hrabrost prilikom vraćanja linija u pravcu sela Boderište, Delina Ravan i nanošenju agresoru velikih gubitaka u živoj sili dana 08.03.1993. godine.⁹⁹

130. Na okolnosti kretanja ovih lica na području Boderišta u inkriminisano vrijeme, Vijeće je analiziralo iskaze svjedoka Nedžada Mujanovića, Blaška Lovrića, Mirka Zečevića Tadića, Senada Ribića, Ismeta Lozića, Muje Osmanovića, Mirsada Bajraktarevića, Senada Hasanbašića i Nedžada Mujanovića.

131. Pa tako svjedok Nedžad Mujanović, opisuje da je sa Smajom (optuženi Smajil Omerović), Bindom (optuženi Jasmin Huskanović) i Talonom (optuženi Admir Rizvanović) otišao na Boderište golfom 1, da su prvo došli do saniteta gdje su ostavili auto, dakle prije Boderišta na nizbrdici. Došli su do treće kuće od potoka, blizu komande HVO za to područje, gdje su sreli Rašida Gušu sa par vojnika HVO-a, što su tu držali liniju. Na Boderištu su, kako svjedok opisuje zatekli puno vojske, par stotina vojnika, te da su dalje išli prema dubini Boderišta, odnosno objektu Interpleta na Boderištu. Tada su vidjeli neke ljude na putu, petnaestak metara od njih, prvo su pomislili da su i oni, kako svjedok kaže "Hrvati", međutim nisu bili, nego je počela pucnjava i tada je jedan HVO vojnik koji je bio sa Gušom ranjen u glavu. Svjedoku nije bilo poznato kako se taj Hrvat zove, ali je opisao kako su ga on, Smajo i Binda odnijeli do saniteta, nakon čega ga je on lično odveo autom do Maoče, a

---

⁹⁸ Snimak uložen kao materijalni dokaz T – 65.

⁹⁹ T – 63 - Novine Slobodno Brčko, izdanje od 12.04.1993. godine, broj 15.

drugi su se vratili. Nadalje je svjedok opisao da se iz Maoče vratio za neka dva sata, a kada je došao, zatekao je na raskrsnici Talona i Redžepa, koji su tu ostali da čuvaju liniju, taj dio, i tu su bili čitavo vrijeme. I on sam je, kako dalje opisuje, ostao na raskrsnici čitavo vrijeme. Svjedok je u unakrsnom ispitivanju pojasnio da se ranjavanje dešava oko 12,00 sati, te da su se u popodnevnim satima vratili na Boderište, oko 14,00 sati. Nadalje, svjedok opisuje kako je sa njima u društvu bio i Redžep, kojem ne zna prezime, te da su skupa snimljeni u rovu, gdje su i bili čitavo vrijeme. Iz rova su, prema iskazu ovog svjedoka, izlazili samo po rakiju, a kako svjedok detaljno pojašnjava, rov u kojem su snimljeni se nalazi 400-500 metara od mjesta gdje je danas spomen obilježje. Svjedok je također pred sudom izjavio da po povratku iz Maoče više nije vidio Smaju do predvečernjih sati kada su se vraćali prema Rahiću. Na poseban upit, svjedok je opisao da se mjesto gdje je ranjen pripadnik HVO-a nalazi u samom selu Boderište, a da do linije HVO-a koja je taj dan pala svjedok nije ni išao.

132. Saglasno ovom iskazu i svjedok Blaško Lovrić, tada zapovjednika 5. bojne HVO i učesnik akcije na Boderištu, je pred sudom opisao da je kritičnog dana Rašid Gušo došao sa svojih 4-5 momaka, da je on krenuo da Gušinu jedinicu uvede u borbu, da su u jednom trenutku naišli na tri borca koja nije poznao, prišli su na 15 metara, kada je skontao da nisu njihovi pripadnici počela je pucnjava, i tu su ta trojica eliminisana. Opisao je i dolazak tenka VRS-a, zbog kojeg su morali da se povuku iza Interpleta. Kada su došli na lijevu stranu Interpleta, Gušo je pucao na tenk i pogodio ga, nakon čega se pojavio i drugi tenk koji je pucao na Gušu. Mato Lovrić je tada ranjen u glavu, a potvrdio je i da su ga iznijeli do saniteta, kako svjedok opisuje nekih 300-400 metara prema Boći. Nakon toga se vratio i tu je vidio TV ekipu, novinarku i snimatelja, potvrdio je da je tu bio i Admir Rizvanović koji je također uzimao kameru i snimao. Svjedok Lovrić je također opisao da su Smajo Hosovac i Farid Mujkanović bili udaljeni 60-70 metara od crkve, da su tu ostali do njegovog ranjavanja. Opisao je i kako je on uzeo od Smaje zolju, ispalio na oklopno vozilo, da je bila bliska borba i samo put ih je dijelio. Kako svjedok opisuje, bila je luda kuća i pucalo se na sve strane. Potvrdio je da su sa njim bili Smajo, Binda i još neki, a za Smaju se svjedok izričito izjasnio da je bio sa njim do ranjavanja. Također, svjedok Lovrić navodi da je poslije ranjavanja imao neku operaciju, ali da su ga među prvim nakon operacije toga dana oko pola 5 posjetili Gušo, Talon, Smajo, Binda, a poslije i drugi.

133. Da se optuženi Rizvanović određeni vremenski period nalazio na raskrsnici na području Boderišta smješten u nekoj vrsti rova ili zemunice, proizilazi i iz iskaza svjedoka Mirka Zečevića Tadića, Senada Ribića i Ismeta Lozića koji svjedoče i da su se po završetku akcije na Boderištu između 3 i 4 sata svi zajedno vratili do saniteta koji je od Boderišta udaljen 500-700 metara. I svjedok Mujo Osmanović je potvrdio da je Talona vidio na raskrsnici prema Repinom brdu, a da je ta raskrsnica udaljena od mjesta gdje je vidio tijela nekih 150-200 metara.

134. O rasporedu pripadnika interventnog voda govorio je i svjedok Mirsad Bajraktarević. On je potvrdio da je Gušo sa 4-5 ljudi bio u zoni Interpleta, a da su ostali raspoređeni na bok 3. bataljona, da je Smajo bio njegov zamjenik i on je sa većinom ljudi bio na zauzimanju putne komunikacije prije Boderišta. U unakrsnom ispitivanju, svjedok je pojasnio da je dio Gušine jedinice na čelu sa Smajom, imao zadatak da sa boka svog bataljona, a to je nekoliko km udaljeno od centra Boderišta, zauzme putnu komunikaciju Dizdaruša – Boderište. Prije Boderišta, ako idete iz pravca Boderišta prema Brčkom, imate sa desne strane kapelicu koja je udaljena 3-4 km od centra Boderišta, Smajo je trebao sa svojim da zauzme taj dio, a to nije crkva koja se nalazi u Boderištu. Toga dana, prema iskazu ovog svjedoka, najveći okršaj je bio u samom centru Boderišta, a on je potvrdio da je došlo oko 70-80 vojnika iz HVO udarne grupe, da je bio Gušo sa nekih 4-5 vojnika kod Interpleta, te da su te dvije jedinice vratile linije, a da je to u jednom momentu bila borba „*prsa o prsa*“.

135. Svjedok Senad Hasanbašić je također izjavio da je pored raskrsnice bila zemunica, da je tu vidio Redžepa, Paju i Talona, da su tu malo popričali, nakon čega ih je komandir Vedad Mujdanović dalje rasporedio, a njega je ostavio nekih 20 metara od raskrsnice. Nakon sat vremena, svjedok Hasanbašić je vidio kako su neki ljudi došli do zemunice, kako su nešto snimali tamo gdje je bio Talon i dr. Ovaj svjedok je nadalje opisao, kako je u jednom trenutku otišao po municiju, da je tada svratio i do njih, dao im nešto municije, a onda se vratio do mjesta gdje je bio raspoređen. Opisao je da je tada počelo jako granatiranje, negdje oko jedan – pola dva, da je poslije bilo zatišje, a zatim pješadijska paljba. Čuo je kako su krenuli u kontranapad te da je odjednom sve prestalo. Svjedok je pred sudom potvrdio da je stalno vidio zemunicu u kojoj je bio Talon, te da je Talon bio tu kada god je svjedok gledao u tom pravcu. Također je potvrdio da su se razišli oko pola četiri – četiri.

136. Da su na lice mjesta, gdje se nalazio Admir Rizvanović dolazili snimatelji i nešto snimali, potvrdio je i svjedok Nedžad Mujanović koji je na prikazanom snimku T – 65 potvrdio da se nalaze on, Admir Rizvanović i Blaško Lovrić, dok iz pročitano g iskaza svjedoka Farida Mujkanovića, tada načelnika štaba 108. pješачke HVO brigade, proizilazi da je on lično naredio da se Gušina jedinica rasporedi u zoni zgrade Interpleta jer su bili tehnički bolje opremljeni i bili su iskusniji borci, dok je sa lijeve strane na njegov poziv došla interventna jedinica civilne policije.

137. Dakle, na osnovu iskaza ovih svjedoka ni na koji način se ne može utvrditi da su se pripadnici interventne jedinice 3. bataljona 108. brigade Armije, među kojima su bili Gušo, Rizvanović, Omerović i Huskanović, dana 08.03.1993. godine oko 16:00 sati nalazili ispred kuće Ante Šarčevića. Iz izvedenih dokaza jedino proizilazi da su kritičnog dana u borbenim dejstvima na području Boderišta zaista i učestvovali Gušo, Rizvanović, Omerović i Huskanović, ali se na pouzdan način ne može utvrditi gdje su se tačno nalazili, s kim su bili, niti da su uopće bili zajedno i u koje vrijeme. Većina izvedenih dokaza, nasuprot tome, ukazuje da je Admir Rizvanović veći dio

vremena bio u rovu/zemunici u blizini raskrsnice, o čemu su svjedočili brojni svjedoci, dok su Smajil Omerović i Jasmin Huskanović bili sa Gušom u borbama u samom centru sela. Niti jedan svjedok nije potvrdio da se bilo ko od pripadnika interventne jedinice toga dana nalazio na liniji u blizini prvih kuća na Boderištu, odnosno u rejonu gdje se nalazila kuća Ante Šarčevića. Nadalje, svi saslušani svjedoci na ove okolnosti su potvrdili da su nazad prema Rahiću krenuli oko pola četiri – četiri, tako da se na osnovu provedenih dokaza ni na koji način ne može van svake razumne sumnje zaključiti da su se oko 16,00 sati Gušo, Rizvanović, Omerović i Huskanović nalazili u blizini kuće Ante Šarčevića, a kako to optužba tvrdi. Sve ovo, okolnosti kretanja optuženih, vremenske odrednice toga i djelovanje istih, jesu prethodne i relevantne činjenice koje se moraju utvrditi van svake razumne sumnje, a kako bi se mogla pravilno razmotriti i utvrditi teza optužbe da su upravo ovi optuženi, zajedno, te drugi pripadnici 3. bataljona kojim je komandovao optuženi Fazlović ispred kuće Ante Šarčevića oko 16:00 sati kritičnog dana preduzimali inkriminisane radnje prema jedanaest vojnika VRS-a. Izvedeni dokazi apsolutno ne nude ništa u tom pravcu, osim da su optuženi Rizvanović, Omerović i Huskanović, pored stotine drugih vojnika i HVO i Armije RBiH, među kojima je bilo i određenog broja pripadnika 3. bataljona, bili na području Boderišta dana 08.03.1993. godine tokom borbenih dejstava između VRS i HVO.

138. Nadalje, na okolnosti upadanja u zasjedu 11 (jedanaest) vojnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade i njihovog zarobljavanja i stradanja, Vijeće je cijeno iskaze svjedoka Dragana Nikolića, Petra Đurića, Milorada Kutlešića, Srećka Đokića, Mladena Pudića, Milenka Božića, Milenka Jevremovića, Mile Latinovića, Jovice Simića i Borislava Đurića.

139. Tako je svjedok Dragan Nikolić pred sudom opisao da je u određenom trenutku začuo povike „juriš, ura“, shvativši da se nešto ne odvija kako treba po njegovu jedinicu, te je tada otrčao prema Boderištu kada je vidio i prve borce svog bataljona da se vraćaju, dok mu je tada bezbjednjak Petar Đurić rekao da je tamo ostalo najmanje 18 (osamnaest) zarobljenih ljudi. Također, svjedok Nikolić izjavljuje da se prelazilo u grupama od 5, 6 vojnika, te da mu je Đurić ispričao da je u momentu kada je došao red na treću grupu, znači prethodno prešle dvije, vidio podignute ruke vojnika koji su bili na onoj strani i pozivali tu treću grupu da dođe. Svoja saznanja pred sudom iznio je i svjedok Petar Đurić, koji je opisao kako u jednom trenutku vidi kako komandir voda Stojan Pudić ustaje iz kanala kojim su se kretali prema Boderištu i kreće prema kućama, dvije grupe su prešle, a kad je iz kanala počela da izlazi i treća grupa u kojoj je i on bio, osuta je po njima jaka, streljačka vatra i u momentu kad svjedok podiže glavu iznad kanala vidi jednu grupu između kuća kako stoje sa podignutim rukama, dok drugi put kada je podigao glavu vidio ih je i dalje, ali tada sa spuštenim rukama. Prema izjavi svjedoka Đurića ta grupa je bila udaljena od njega nekih 100 metara, a neko je sa suprotne strane u jednom trenutku rekao „*fatajte žive*“. Također, svjedok Đurić objašnjava da su se nalazili u unakrsnoj vatri, da se bacaju ručne bombe, ljudi ginu, a kada podiže glavu,

sa svoje lijeve strane vidi te vojnike, opisujući kako samo „*blago vidi njihovu desnu bočnu stranu, blizu je, iako je sumrak*“. I svjedok Milorad Kutlešić, o momentu zarobljavanja i stradanja pripadnika 1. čete iznosi također, kao i svjedok Nikolić, saznanja koja potiču od svjedoka Petra Đurića, dodajući da je čuo od boraca Semberske brigade za kuknjavu koja se čula u kućama, a koji su bili udaljeni od istih oko jedan kilometar. O kricima i jaucima koji su se čuli u poslijepodnevnim satima na području Boderišta svjedočio je i svjedok Srećko Đokić, dok svjedok Mladen Pudić opisuje da kad je njih nekoliko prešlo prema kućama u Boderištu, da je mislio da su ih tamo njihovi dočekali, vidio je kao neko grljenje i čuo kako se govori „'ajd te po grupama“, a da kad je krenula treća grupa da prelazi da se zapucalo sa potkrovlja kuće koja je odmah do te kuće gdje su ti ljudi stajali. Također, svjedok Mladen Pudić navodi da se u tim trenucima čuju glasovi „hvataj žive“.

140. Da se čulo glasno zapomaganje, opisao je i svjedok Milenko Božić, koji navodi da se zatekao na putu kada vidi 4, 5 ljudi koji ulaze u selo Boderište, te da se čulo kako ljudi pomažu naglas, ali da se te izgovorene riječi nisu mogle razaznati. On, nasuprot iskazima Nikolića, Đurića i Mladena Pudića, izjavljuje da kad su ljudi ulazili niko nije pucao, a da se pojedini metak čuo tek kasnije kad su ljudi ušli. Da pucnjave u momentima kada su pripadnici 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade prešli prema prvim kućama na Boderištu nije bilo, proizilazi i iz iskaza svjedoka Milenka Jevremovića, tada također pripadnika navedene formacije, te da je on čuo samo uzvik „opkoli, hvataj žive“ na nekih 20 metara do prvih kuća, bez da je vidio to hvatanje, jer se nalazio u rovu, pognut i u strahu. O svojim saznanjima, svjedočio je i Mile Latinović koji je tada pripadao korpusnoj vojnoj policiji koju su pripadnici 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade dana 08.03.1993. godine krenuli da zamijene nakon zauzimanja položaja u Boderištu. On je pred sudom izjavio da su pripadnicima Prve čete rekli da ne idu tamo, da će upasti u ruke neprijatelja, nakon čega se, 5-10 minuta poslije, čulo jaukanje, dreka, pucnjava.

141. Svjedok Jovica Simić, koji je bio komandir drugog voda u okviru 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade i tada prisutan na terenu zajedno sa Stojanom Pudićem i drugima, potvrđuje da je došlo do prebacivanja dvije grupe, ali ne spominje da je kritične prilike čuo bilo kakve uzvike i krikove na strani gdje su se njihovi vojnici prebacili, jednako kao što to ne čini ni svjedok Simo Lazarević, koji je kritičnog dana i ranjen dok je čekao da se prebaci do kuća na Boderištu. Dok nasuprot njemu, svjedok Borislav Đurić, tada pripadnik voda kojim je komandovao Jovica Simić, svjedoči da je prilikom čekanja na prelazak došlo do jake pucnjave, nakon čega ispred pomoćnih objekata koji su se nalazili oko kuća na ulazu u Boderište vidi siluete 3-5 ljudi blago podignutih ruku, sa udaljenosti od oko 50 metara.

142. Iz navedenih iskaza svjedoka nesporno proizilazi da je dana 08.03.1993. godine 11 (jedanaest) vojnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade prešlo prema prvim kućama na ulazu u Boderište. Da je nakon prelaska dvije grupe,

odnosno tih 11 lica, započela strašna pucnjava, potvrdili su svjedoci Mladen Pudić, Jovica Simić, Borislav Đurić i Đorđe Đurić, nakon čega je uslijedilo povlačenje i vraćanje na položaje odakle su krenuli.¹⁰⁰ Također, iz nekih dokaza proizilazi da su se u to vrijeme čuli razni povici i kuknjava, o čemu se svjedočili Nikolić, Božić, Jevremović te svjedok Mladen Pudić.

143. Iako je Vijeće čulo iskaze više svjedoka koji su o ovim ključnim činjenicama različito govorili, kao što je vrijeme početka pucnjave, te kricima i jaucima koje su čuli nakon toga, Vijeće se na osnovu svih provedenih dokaza van razumne sumnje uvjerilo da je svih 11 lica, i to: Ilija Bajić, Stojan Tomić, Dragan Tomić, Nikola Tomić, Miroslav Pudić, Siniša Pudić, Petar Tadić, Radan Pudić, Mirko Pekić, Stojan Pudić i Perica Jovičić, koji su navedeni kao oštećeni u tački 1. optužnice nesporno stradalo, a što proizilazi kako iz iskaza svjedoka Milenka Jevremovića, Mladena Pudića, Pelke Pudić, Jovana Pudića, Saje Đurić i Aleksandre Bajić, tako i iz materijalnih dokaza koji se odnose na razmjenu tijela stradalih vojnika VRS, kao što su T-10¹⁰¹ i T-11,¹⁰² te T-26.

144. Jedinici koji identificira lica koja su se nalazila oko kuća je svjedok Jovica Simić, on spominje tzv. Crnokošuljaše, te objašnjava da je vidio neke ljude u crnim uniformama u okolini kuća, možda njih 10-tak, dok svjedok Nikolić pred sudom svjedoči da je na suprotnoj strani bila 108. brigada HVO, a da je nekad kasnije iza rata (poslije 2004. godine) saznao da je to jedan bataljon kojim je komandovao Hazim Fazlović.¹⁰³ Također, Vijeće napominje da niko drugi od svjedoka koji su pripadali VRS, čiji su pripadnici kritičnog dana stradali, ni na koji način ne identificira pripadnike suprotne strane koji su eventualno povezani sa stradanjem njihovih saboraca, čak većina nije bila ni upoznata koja se vojna formacija nalazila na suprotnoj strani, da li HVO i/ili Armija RBiH.

145. Sa druge strane, saslušani svjedoci tada pripadnici HVO-a i Armije RBiH su značajno drugačije svjedočili. Na izričite upite, svjedoci Jusuf Smajlović, Rifet Mujanović,¹⁰⁴ Nahid Mehić, Ramiz Bajraktarević, Nedžad Mujanović, Mujo Islamović, Mirsad Bajraktarević, Branislav Dudić i Blaško Lovrić su izjavili da nije bilo zarobljavanja i da o tome ništa nisu čuli. Tako je svjedok Nedžad Mujanović pred sudom izjavio da niko nije pričao o zarobljenima, te da niko tu nije ni mogao biti

---

¹⁰⁰ Svi svjedoci saslušani na ove okolnosti su potvrdili povlačenje pripadnika 1. čete 1. bataljona Prve posavske brigade.

¹⁰¹ Zapisnik o preuzimanju-predavanju tijela poginulih boraca, sačinjen od strane Komisije za razmjenu, Brčko, dana 12.03.1993. godine.

¹⁰² Zapisnik o preuzimanju-predavanju tijela poginulih boraca, sačinjen od strane Komisije za razmjenu, Brčko, dana 07.05.1993. godine.

¹⁰³ Svjedok je tokom unakrsnog ispitivanja potvrdio da je 2004. godine davao izjavu, te da je tada rekao da mu nije poznato ko je bio na drugoj strani. Odbrani je potvrdio i da su to kasnije saznanja, jer 2004. to nije znao.

¹⁰⁴ Svjedoči da mu je brat bio u toj jedinici na Boderištu, te da mu nikada nije rekao da je iko bio zarobljen u toj akciji.

zarobljen jer je to bila ravnica, čistina. O nemogućnosti zarobljavanja govorio je i svjedok Branislav Dudić, koji je potvrdio da je toga dana liniju vraćalo 1000 vojnika, da nije bilo moguće bilo koga zarobiti jer su svi bili izmiješani, a kako svjedok kaže „*nije se znalo ko koga udara*“. To je potvrdio i svjedok Blaško Lovrić, koji također tvrdi da niko nije bio zarobljen, da je on to poslije sve ispitao i 100% utvrdio da nije tačno.

146. Nadalje, svi svjedoci pripadnici HVO i Armije RBiH saslušani i pitani na te okolnosti su potvrdili da su pripadnici VRS poginuli u borbama.¹⁰⁵ Detaljno su opisivali mjesta na kojima su vidjeli leševe poginulih VRS vojnika. Pa je tako svjedok Jusuf Smajlović opisao da su dolaskom na liniju, iza zadnjih kuća na prostoru od nekih 50-70 kvadratnih metara zatekli 5, 6 ili 7 leševa srpskih vojnika i jedan lijevo pored puta u kanalu. Opisao je da je nad tim lešom zaplakao jer je bio lijep i mlad momak, kojem je iz ranca ispala dječija igračka – te da mu se ta slika urezala u pamćenje. Svjedok Smajlović je na fotografijama koje su uložene kao dokaz T-8, i to na fotografijama 28. i 29. prepoznao približno mjesto gdje je vidio taj leš sa igračkom, dok je na fotografijama pod brojevima 20., 21., 22., 23., 24. i 25. prepoznao pozicije gdje su približno pronađeni drugi leševi srpskih vojnika. On je također potvrdio da je vidio i lična dokumenta od 6 ili 7 tih lica, i ovog što je bio u kanalu, a na izričit upit da li se može sjetiti imena, svjedok je izjavio da se sjeća jednog imena koji je bio dobar prijatelj s njegovim prijateljem, Stojan Pudić, te da zna da je bilo još Pudića po prezimenu, a da je sve te lične karte predao Niki Čančareviću, načelniku za bezbjednost. Svjedok Smajlović je pitan i o izgledu tih leševa, te je opisao da na tijelima srpskih vojnika kojima je prilazio nije mogao uočiti nikakve povrede koje nisu karakteristične za borbena dejstva. Na dodatna pitanja, svjedok je pojasnio da su na tijelima bile vidne rane od metka, te da su krvarile, ali da nije vidio da je išta rađeno na tim tijelima. Također, potvrdio je i da je naknadno čuo da je jednom vojniku glava odsječena, ali da su prilikom transporta do mrtvačnice izgubili glavu unesrećenog, pa da su je poslije našli. O leševima srpskih vojnika govorio je i svjedok Asif Mrkaljević, koji je potvrdio da je pored puta vidio 5-6 leševa, i da je to bilo prije linije.

147. O položaju gdje su nađeni leševi svjedočili su i pripadnici radnog voda u sastavu 108. pješачke brigade HVO, kojima je kritične prilike naređeno da tovore leševe poginulih. Tako je svjedok Ismet Joha koji je bio komandir radnog voda, opisao da je dana 08.03.1993. godine oko četiri popodne došao vojni policajac iz 108. pješачke HVO brigade i rekao da sa 10 ljudi dođe u Boderište, te da su usput naišli na vojsku koja pjeva. Gore ih je dočekao Slavko – komandir neke jedinice HVO i rekao šta treba da rade, između ostalog i da se pokupe mrtvi borci. Svjedok Joha je opisao kako su njih četvorica unosili leševe, Šaban Mrkaljević, Osman, Slavko i on,

---

¹⁰⁵ Svjedoci Nahid Mehić, Šaban Mrkaljević, Filip Ilijanić, Mujo Islamović, Ismet Joha, Ivo Marković, Branislav Dudić i Blaško Lovrić.

da je kod jedne manje kuće bilo 5-6 leševa, a ostalih 6-7 je bilo po putevima, kanalu, jedno stotinjak metara od te kuće. Opisao je da su mu rekli da je jedno tijelo bilo bez glave, ali da ne zna gdje je bilo, da li kod kuće ili u kanalu ili na putu, jer on nije gledao. Sve su bili srpski vojnici, a niko ništa nije komentarisao jer je svima bila muka. Također je izjavio da je jednog od tih 13 poznao, te misli da se zvao Cvjetin. Opisao je da je njegovo tijelo izgledalo normalno, *“mrtav kao mrtav, malo nakisao od kiše kcja je bila”*. Ovaj svjedok je potvrdio i da je neko tu rekao da su ti vojnici bili sa Grbavice, te da su spominjali Pudića. Iskaz svjedoka Ismeta Johe dodatno je potvrđen i pročitanim iskazom Šabana Mrkaljevića, pripadnika radnog voda, koji je također potvrdio da su njih četvorica (Ismet Joha, Osman Ibrišimović, Mujo i on) dobili naređenje da utovare one koji su u borbi poginuli. Opisao je kako su tovarili u kombi, te da su leševi bili na jednom mjestu ispred kuće, blizu jedan drugog, dok je jedan leš bio u kanalu. On je također opisao da nije primjetio povrede na leševima, osim jednog koji je bio zaklan. O samoj vožnji leševa je govorio i svjedok Marko Frančešević, koji je bio zadužen da kombijem odveze leševe u mrtvačnicu u Gornji Rahić. On je izjavio kako je čuo da je bilo 12-13 leševa, ali je on lično vidio samo tri, obzirom da nije lično učestvovao u utovaru i istovaru.

148. Da je vidio leševe posvjedočio je i Ivo Marković, načelnik protuzračne odbrane u 108. pješačkoj brigadi HVO. On je izjavio da je predveče, negdje oko 17,00 sati naišao i u prolazu vidio te poginule vojnike. Nalazili se u zaseoku Iličkovi, iza kuća Ante Šarčevića i uz putnu komunikaciju Dubravica – Boderište. Svjedok je izjavio da nije brojao ta tijela, ali da ih je možda bilo desetak. Ta tijela su pokupljena od strane radne jedinice i odvežena u mrtvačnicu u Rahić, a i on je lično bio u tom vozilu kojim su prevezena tijela. Ovaj svjedok je potvrdio i da je pokazivao lice mjesta gdje su se ta tijela nalazila, a fotografije su mu prezentirane i na glavnom pretresu, gdje je na fotografijama broj 12. i 13. pokazao mjesto gdje su se tijela nalazila. Također je pred sudom izjavio da nije vidio druge povrede na tim tijelima osim prostrelnih rana od metaka. I svjedok Branislav Dudić je potvrdio da je oko kuća vidio leševe, jedan je čak visio na prozoru, pola u kući pola vani, dok su druga tijela bila kod tih prvih kuća, kod kanala i desno od kuće. On je također potvrdio da je jedan od njih bio Dragan sa Grbavice, a da mu je tu bio i stariji brat.

149. Neki od svjedoka su govorili i o sknavljenju leševa, dok su neki spomenuli i odsječene glave. Tako je svjedok Mujo Islamović potvrdio da je na leševima vidio samo pogotke od metka. Jedna jedinica je koristila prema iskazu ovog svjedoka flak, objasnio je da su to prilično veliki meci, *“kad te pogodi odnese ti pola glave”*. Drugu grupu leševa video je u selu Boderište, kod prve kuće, desno od kanala gdje je vidio prve leševe, bili su striktno poredani, vidi se da su izvlačeni, tako su tragovi ostali kao da su vučeni, ni na tim tijelima ništa nije falilo. Međutim, kada se smirila borba, prema iskazu ovog svjedoka, dolaze vojnici HVO i počinju pucati po tim tijelima, a oni iz manevarske jedinice su ih upozorili da to ne rade. Da je čuo da su izrevoltirani vojnici HVO poslije sknavili leševe proizilazi i iz iskaza svjedoka Mirsada Hajdarevića, dok iz pročitanoog iskaza Blaška Lovrića proizilazi da su sknavljeni

leševi od strane civila iz Gornjeg Rahića. Svjedok Jusuf Smajlović je dodatno još potvrdio da je jedinica iz Bijele bila okrenuta prema VRS, prema Dubravici i da su oni bili tu gdje je svjedok vidio leševe.

150. Svoja saznanja o navodnim počinocima, iznijeli su i pojedini svjedoci kao što su Mladen Pudić, Jovan Pudić, Ljubo Nakić i Mirsad Hajdarević, koji izjavljuju da su čuli priče da su u stradanju vojnika VRS učestvovali Talon (optuženi Admir Rizvanović) i Gušo. Međutim, Vijeće takve navode nije moglo prihvatiti obzirom da za iste nije moglo naći uporišta u drugim provedenim dokazima, da se svjedoci nisu mogli izjasniti od koga su čuli te priče, nego uopćeno da se pričalo ili da su čuli po selu, a posebno jer i sami svjedoci ističu da su za takve navode čuli tek poslije rata ili da su postojale i druge priče, kao što svjedok Hajdarević izjavljuje da su to uradili i pripadnici HVO koji su bili izrevoltirani što su njihovi saborci pregaženi tenkovima na početku napada VRS-a, te priča da su to uradili civili iz Gornjeg Rahića o čemu je svjedočio Blaško Lovrić. Dakle, iz razloga nepostojanja neposrednih dokaza, već isključivo priča o navodnim počinocima krivičnih djela prema stradalim 11 (jedanaest) vojnika VRS, i to više različitih priča, Vijeće nalazi da se na osnovu takvih navoda ni na koji način ne može izvesti zaključak da je zatvoren krug indicija koje sa punom sigurnošću upućuju na jedini mogući zaključak da su upravo optuženi Rizvanović, Omerović i Huskanović počinili krivična djela koja se optuženom Fazloviću po osnovu komandne odgovornosti stavljaju na teret.

151. Ovdje treba napomenuti da je Vijeće posebno cijenilo iskaze preminulog svjedoka Redžepa Zejnilovića (preminuo), od kojih je iskaz dat Tužilaštvu Brčko Distrikta 01.12.2014. godine na glavnom pretresu pročitano, dok je audio zapis iskaza istog svjedoka od 25.03.2015. godine reprodukovano. Prilikom analize ovih iskaza važno je naglasiti da su isti u bitnim dijelovima potpuno kontradiktorni, da je prvi iskaz koji je dat 2014. godine u saglasnosti sa većinom provedenih dokaza, da jasno opisuje slijed događaja koji se odvijao kritičnog dana, a isti je opisan na način na koji su ga opisivali i drugi svjedoci saslušani na te okolnosti, odnosno neposredni učesnici odbrane Boderišta dana 08.03.1993. godine. Dok je drugi iskaz iz 2015. godine, prvobitno sačinjen u rukopisu, a koji je prilikom ispitivanja pročitano - o čemu je sačinjen audio zapis, u bitnim dijelovima potpuno suprotan onome što je svjedok izjavljivao 2014. godine, a suprotan i većini provedenih dokaza tokom glavnog pretresa. Naime, u iskazu iz 2015. godine, svjedok Redžep Zejnilović navodno razjašnjava stvari koje su ostale nejasne, te tom prilikom opisuje kako jedna grupa neprijatelja nije znala da su linije pale, pa su zalutali i ušli u klopku. Tada su ih zarobili Smajo, Gušo, Binda i Talon, ali da su ovi počeli da bježe i da su tada svi pobijeni, dok su se prema iskazu ovog svjedoka kasnije na tijelima izživljavali na način da je jednom glavu odsjekao Gušo, dok je drugom glavu odsjekao Talon. On u tom iskazu iz 2015. ne spominje druga sknavljenja tijela, te izričito izjavljuje da nije vidio da je neko sjekao uho, niti je vidio da su nekom vađene oči. Vijeće naglašava da ovaj svjedok nije mogao biti unakrsno ispitan jer je preminuo, niti su mu mogle biti predočene ovakve važne razlike u iskazima da ih objasni. Pored toga, Vijeće je

imalo u vidu i dokaze odbrane optuženog Smajila Omerovića, i to iskaz sestre preminulog svjedoka Redžepa Zejnilovića, kao i materijalni dokaz OII-2. Iz iskaza svjedoka Amele Zejnilović, sestre Redžepa Zejnilovića, proizilazi da je na svjedoka tokom istrage vršen pritisak policije Brčko Distrikta, konkretno nekog Tome, da ga je kako svjedokinja kaže „*progarjao, prjetio, nudio mu novac, govorio da ima majku, sestru, da im se svašta može desiti*“. Također je izjavila kako je njen brat svako dva tri dana mijenjao broj telefona. Sjeća se da je došao kod nje 23.03., zna da je bio taj datum jer je dan ranije 22.03. rođendan njenog sina, donio je poklon djetetu i rekao da ima nešto da prepíše i odnese to na policiju. Ne zna šta je tačno prepisivao, ali zna da se izjava ticala rata, ratišta, nešto što se dešavalo na Boderištu. Nadalje, izjavila je da su se rastali 24-og ujutro i da je to bio zadnji put da su se vidjeli. Ona je pred sudom potvrdila kako joj je brat rekao da je dobio novac, kupio je skuplji poklon njenom sinu, kupio je njoj zlatni lančić, a kupio je i sebi auto, iako nije radio i nije imao novaca. Kako svjedokinja izjavljuje, mogla je zaključiti odakle mu novac jer joj je rekao za šta mu novac nude. Također, svjedokinja je potvrdila da je često mijenjao adrese, bio u Živinicama, pa u Lukavcu, a potvrdila je i kako joj je brat rekao da je to prijavio, ali nije znala kome. Odbrana optuženog Smajila Omerovića je na ove okolnosti uložila i materijalni dokaz OII-2, i to: Obavijest o nesprovođenju istrage, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, broj T20 0 KTA 0011363 15 od 29.10.2020. godine; Dopis advokata Marsele Bajramović uz dostavljanje kovertiranog zahtjeva Tužilaštvu Bosne i Hercegovine od 05.11.2015. godine; Zahtjev za izdavanjem naredbe za otvaranje istrage, upućen Tužilaštvu Bosne i Hercegovine od strane advokata Marsele Bajramović, od 05.11.2015. godine; Izjava svjedoka Redžepa Zejnilovića data advokatu Marseli Bajramović, u Sarajevu, dana 03.11.2015. godine; Punomoć za advokata Marselu Bajramović, dato od vlastodavca Redžepa Zejnilovića, Ilidža, 03.11.2015. godine. Iz ovih dokumenata proizilazi da je Redžep Zejnilović dana 03.11.2015. godine dao izjavu advokatu Marseli Bajramović, u kojoj je opisao načine pozivanja i davanja izjava u Tužilaštvu Brčko Distrikta, te je također naveo i da su od njega tražili da da iskaz, da bi mogli da završe optužnicu i obećavali su mu zauzvat materijalnu nagradu, te da mu je prvi materijalnu korist nudio tužilac. Obzirom da nije dao izjavu kakvu su od njega tražili, nakon toga su ga u više navrata tražili, zvali telefonom, dolazili na radno mjesto, tražili su da dopuni iskaz i da kaže kako su na Boderištu zarobljeni živi pripadnici vojske RS, te da su ih nakon zarobljavanja zlostavljali i pobili Rizvanović, Omerović i Huskanović. Potvrdio je da su mu i tada nudili novac. Nakon toga su ga ponovo pozvali u Tužilaštvo, tamo su mu prijetili da će ga zatvoriti i da neće imati mira dok im ne da izjavu kakvu oni žele. Naveo je da je takvih pozivanja u Tužilaštvo bilo više, kako svjedok kaže 7-8, te da su mu svaki put upućivali prijetnje da će ga zatvoriti i da neće imati mira dok je živ. Nakon toga je odlučio da da izjavu kako oni traže, jer mu je prekipilo njihovo maltretiranje. Napomenuo je da su dan prije snimanja izjave, izdiktirali izjavu koju je on u rukopisu napisao, potpisao i predao tužiocu. Također, potvrdio je da izjava koju je dao nije tačna, jer je i on bio učesnik borbenih dejstava u rejonu Boderišta, ali da nije bio neposredni učesnik bilo kakvog zarobljavanja pripadnika VRS niti u neposrednoj

blizini gdje su ubijeni, a što ima zabilježeno na video snimcima iz rata gdje se vidi gdje je on bio taj dan i na kojem dijelu borbenih dejstava. Nadalje, izjavio je i da je kontaktiran nakon davanja takve izjave, da su u njegovo ime podnijeli krivičnu prijavu protiv Admira Rizvanovića da ga on navodno napada i prijeti, što također nije bila istina. Potvrdio je da je kontaktiran i u ovom mjesecu (novembar 2015.) da su tražili da izjavu potvrdi u Sarajevu, što je on odbijao, pa su mu opet prijetili i nudili novac u iznosu od 20.000,00 KM. Pošto je odbio, zvali su njegovu majku i tražili ga, a on je kako stoji u izjavi prestao da radi u Živinicama, na Koridoru, u Banovićima, od tada se krije i boji se za svoju sigurnost. Također, tražio je da advokat u njegovo ime sve ovo prijavi nadležnom Tužilaštvu BiH i da podnese krivičnu prijavu protiv tužioca u BD, inspektora policije BD kako bi im se zabranilo da ga maltretiraju i od njega iznuđuju iskaz. Imajući u vidu sve navedeno, a posebno činjenicu da je svjedok Redžep Zejnilović i preminuo dana 07.11.2015. godine (četiri dana nakon davanja izjave advokatu Marseli Bajramović),¹⁰⁶ Vijeće nije moglo neposredno saslušati ovog svjedoka, niti je isti mogao biti podvrgnut unakrsnom ispitivanju, a kako bi eventualno razjasnio važne razlike u iskazima iz 2014. i 2015. godine, niti je mogao pred sudom iznijeti navode iz iskaza datog advokatici Bajramović, zbog čega Vijeće nije moglo pokloniti vjeru iskazu ovog svjedoka iz 2015. godine, jer je isti značajno doveden u sumnju provedenim dokazima odbrane naprijed interpetiranim.

152. Što se tiče naknadnih saznanja o stradanju pripadnika VRS dana 08.03.1993. godine, svjedoci su potvrdili da nikada nisu ni dobili informaciju o zarobljavanju, da to nikada nije bilo predmet izvještavanja, niti referisanja. Svjedok Mirsad Bajraktarević je pred sudom izjavio da je bio prisutan referisanju nakon borbenih dejstava na Boderištu i da ništa o zarobljenim nije referisano. Ovo su potvrdili i svjedoci Rifet Mujanović¹⁰⁷ i Ivo Marković, a isto proizilazi i iz pročitanoog iskaza svjedoka Hazima Šadića, koji je potvrdio da nikada o zarobljavanju na Boderištu nije bilo izvještaja.

153. Imajući u vidu sve naprijed analizirane činjenice, a nakon detaljne i pažljive analize svih dokaza izvedenih na ove okolnosti, jasno je da Vijeće nije moglo van razumne sumnje zaključiti ko su lica koja su se kritične prilike nalazila ispred kuće Ante Šarčevića oko 16,00 sati dana 08.03.1993. godine, obzirom da u tom pravcu nije izvedeno dovoljno dokaza. Niko od saslušanih svjedoka nije očevidac događaja, eventualnog zlostavljanja i lišavanja života 11 (jedanaest) vojnika VRS, niti se iz izvedenih dokaza može sa sigurnošću zaključiti da je došlo do njihovog zarobljavanja kritične prilike.

154. Obzirom da iz izvedenih dokaza nije bilo moguće jasno identificirati neposredne počinioce osnovnog djela, niti kojoj jedinici su pripadali, Vijeće nije moglo van razumne sumnje zaključiti da su isti bili pripadnici interventne jedinice koji

---

¹⁰⁶ T-16- Izvod iz matične knjige umrlih, na ime Redžep Zejnilović, izdat od strane opštine Lukavac, Tuzlanski kanton, broj 03/5-13-4-173/16 od 20.01.2016. godine.

¹⁰⁷ Svjedok potvrdio da od 108. HVO brigade nisu dobili nikakav izvještaj vezano za Boderište.

su u redovnom lancu komandovanja bili podređeni optuženom Fazloviću, a koja činjenica je nužna i od presudnog značaja u kontekstu utvrđivanja postojanja efektivne kontrole optuženog Fazlovića u konkretnom događaju, zbog čega Vijeće nalazi da prvi element komandne odgovornosti – odnosno postojanje odnosa nadređeni - podređeni nije dokazan.

155. Iako prvi element komandne odgovornosti - postojanje odnosa nadređeni podređeni – zbog nedostatka dokaza o identitetu izvršilaca krivičnih djela nije dokazan, Vijeće će imajući u vidu činjenični opis optužbe, te nalaz i mišljenje vještaka Radovana Radinovića, iznijeti i svoja utvrđenja vezana za preostale radnje koje se optuženom stavljaju na teret.

3.3.2. Nadređeni je znao ili je bilo razloga da zna da je počinjeno krivično djelo

156. Kada je u pitanju drugi element komandne odgovornost, da je nadređeni znao ili imao razloga da zna da se podređeni sprema da počini krivično djelo ili da ga je već počinio, ovdje treba napomenuti da se nadređeni po međunarodnom pravu ne tereti za djela svojih podređenih, niti za to što je u njima učestvovao, već se tereti za to što nije obavio svoju dužnost nadređenog u ostvarivanju potrebne kontrole nad podređenima.¹⁰⁸ Dakle, ovdje se ne radi o obliku objektivne odgovornosti, gdje bi se nadređeni smatrao odgovornim samo zato što je na položaju sa ovlaštenjima u odnosu na osobe koje su izvršile zločin,¹⁰⁹ niti se nadređeni po ovoj doktrini smatra odgovornim za izvršenje ili učešće u izvršenju zločina svojih podređenih.¹¹⁰

157. Prema međunarodnom običajnom pravu, da bi nadređeni bio odgovoran mora se dokazati da je „*znao*“ ili „*imao razloga da zna*“ da se njegovi podređeni spremaju da izvrše ili su već izvršili zločin koji mu se stavlja na teret. Ovaj uslov je alternativne prirode, a dokazati se mora: da je nadređeni stvarno "znao" da su njegovi podređeni počinili zločin ili da su se spremali da ga počine, ili da je u svom posjedu imao

---

¹⁰⁸ Tužilac protiv Milorada Krnojelca, *Presuda žalbenog vjeća od 17. IX 2003. god.*, MKSJ, IT-97-25-A, §171; Vidi i Tužilac protiv Milorada Krnojelca, *Presuda žalbenog vjeća od 17. IX 2003. god.*, MKSJ, IT-97-25-A, Izdvojeno mišljenje sudije Shahabuddeena, §32; Također, vidi i Tužilac protiv Namera Orića, *Presuda žalbenog vjeća od 3. VII 2008. god.*, MKSJ, IT-03-68-A, Izjava sudije Shahabuddeena, §19, Praksa pred Haškim tribunalom ukazuje na to da "n.je suviše naglasiti da, kad se radi o odgovornosti nadređenog, optuženi se ne tereti za zločine svojih podređenih, već za to što n.je izvršio svoju dužnost nadređenog u ostvarivanju kontrole".

¹⁰⁹ Vidi Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vjeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §239; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda pretresnog vjeća od 16. XI 1998. god.*, MKSJ, IT-96-21-T, §383: "Doktrina odgovornosti nadređenog ne uspostavlja standard stroge lične odgovornosti nadređenog što n.je sprječio ili kaznio zločine koje su izvršili njegovi podređeni"; Tužilac protiv Sefera Halilovića, *Presuda pretresnog vjeća od 16. XI 2005. god.*, MKSJ, IT-01-48-T, §65: "Odgovornost nadređenog n.je oblik stroge lične odgovornosti"; Tužilac protiv Bošković i Tarčulovski, *Presuda pretresnog vjeća od 10. VII 2008. god.*, MKSJ, IT-04-82-T, §412: "Stroga lična odgovornost ne vezuje se za princip komandne odgovornosti."

¹¹⁰ G. Mettraux, *Pravo komandne odgovornosti*, Sarajevo, 2010., str. 45.

dodatne informacije koje su ga barem mogle upozoriti na rizik izvršenja takvih krivičnih djela jer su ukazivale na potrebu za dodatnim informacijama kako bi se utvrdilo da li su njegovi podređeni počinili takve zločine ili su se spremali da ih počine ("imao je razloga da zna").¹¹¹

158. U običajnom međunarodnom pravu uslov da je nadređeni morao znati ili imati razloga da zna da su njegovi podređeni izvršili ili se spremaju da izvrše zločin, postoji upravo kako se nadređeni ne bi mogao smatrati odgovornim za zločine za koje uopšte nije znao.¹¹² Također, nadređeni se ne može smatrati odgovornim za nesprečavanje ili nekažnjavanje zločina o kojem nije imao dovoljno saznanja u vrijeme navodnog propusta.¹¹³ Dakle, da bi nadređeni bio odgovoran, mora se dokazati da je bio dovoljno obaviješten o zločinu koji mu se stavlja na teret.

159. Iz navedenog proizlazi da se mora dokazati da su informacije za koje se navodi da su relevantne za ustanovljavanje *mens rea* optuženog bile dostupne *prje ili tokom* vremenskog perioda njegovog navodnog nepostupanja na adekvatan, primjeren i očekivani način.¹¹⁴

160. Također, propust optuženog da kazni podređene za već izvršena krivična djela može biti relevantan za određivanje da li je on "posjedovao informacije koje su bile dovoljno alarmantne da ga upozore na rizik da bi njegovi podređeni mogli kasnije izvršiti slična djela i da opravdaju daljnju istragu".¹¹⁵ Dužnost da se kazni odgovara vojnoj logici čiji je cilj da uvede unutrašnji red i disciplinu neophodnu za funkcionisanje oružanih snaga.¹¹⁶

---

¹¹¹ Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure, *Presuda pretresnog vijeća od 15. III 2006. god.*, MKSJ, IT-01-47-T, §92; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda žalbenog vijeća od 20. II 2001. god.*, MKSJ, IT-01-48-A, §223-226; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda pretresnog vijeća od 16. XI 1998. god.*, MKSJ, IT-96-21-T, §383; Tužilac protiv Milorada Krnojelca, *Presuda pretresnog vijeća od 15. III 2002. god.*, MKSJ, IT-97-25-T, §94; Tužilac protiv Ignace Bagilishema, *Presuda žalbenog vijeća od 3. VII 2002. god.*, MKSR, ICTR-95-1A-A, §26-38.

¹¹² M. Stryszak, "Command Responsibility: How Much Should a Commander Be Expected to Know?", 11 *U.S.A.F. Academic Journal of Legal Studies* 27 (2000); M. Smidt, "Yamashita, Medina and Beyond: Command Responsibility in Contemporary Military Operations", 164 *Military Law Review* 155 (2000).

¹¹³ G. Mettraux, *Pravo komandne odgovornosti*, Sarajevo, 2010., str. 198.

¹¹⁴ Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog, *Presuda žalbenog vijeća od 24. III 2000. god.*, MKSJ, IT-95-14/1-A, §76. Također, u presudi po žalbi u predmetu *Hadžihasanović*, par. 272 gdje stoji: „S obzirom na zaključak Žalbenog vijeća da je Kubura tek od trenutka kada je primio naredjenja kojima je upozoren da se vrše radnje pjačke posjedovao samo znarje kcje je bilo dovojno da iz rjega proistekne dužnost da sprječi nova cjela pjačkarja u Varešu svcjih potčirjenih, Žalbeno vjeće konstatuje da je Kubura, u okolnostima predmeta, preduzeo nužne i razumne mjere da sprječi pjačkarje tako što je "sprječio ponavjarje cjela pjačke nakon što su ona već bila počirjena".

¹¹⁵ Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure, *Presuda žalbenog vijeća od 22. IV 2008. god.*, MKSJ, IT-01-47-A, §30–31 Tužilac protiv Milorada Krnojelca, *Presuda žalbenog vijeća od 17. IX 2003. god.*, MKSJ, IT-97-25-A, §155.

¹¹⁶ Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure, *Presuda pretresnog vijeća od 15. III 2006. god.*, MKSJ, IT-01-47-T, §171. U predmetu *Bagilishema* Pretresno vijeće je ukazalo na posljedice propusta

161. S tim u vezi, a slijedeći činjenični opis tačke 2. optužnice, teza Tužilaštva je da je optuženi Fazlović mogao znati da su njemu podređeni počinili krivična djela, jer je u vrijeme kada su ova borbena dejstva poduzeta bio, kako je to u optužnici navedeno, na poprištu.

162. U vezi sa kretanjem optuženog Fazlovića toga dana, pred sudom je izvedeno jako malo dokaza, a najdetaljnije je kretanje optuženog opisao svjedok Mirsad Bajraktarević, koji je u inkriminisano vrijeme na dužnosti načelnika artiljerije 108. motorizovane brigade Armije. On je pred sudom opisao da je tog dana optuženog Fazlovića sreo u zoni između Boća i Boderišta, na mostu gdje protiče riječica. Svjedok Bajraktarević ističe da se u momentu kad sreće Fazlovića odvijaju strašne borbe, da se okršaj odigrao u samom centru Boderišta, te da je Fazlović htio da ode da vidi šta se sa susjedima dešava. U pogledu mjesta gdje je sreo optuženog Fazlovića, svjedok objašnjava da je to udaljeno od centra Boderišta 1-1,5 km, gdje je optuženom i naredio da se vrati u svoju zonu odgovornosti i da digne svoju jednicu na punu borbenu gotovost kako bi se krenulo u kontraofanzivu, što je optuženi Fazlović i uradio, otišavši u komandu svog bataljona koja je udaljena 5-6 km od Boderišta. Također, svjedok Bajraktarević izjavljuje da smatra da se optuženi Fazlović iz svoje komande tog dana nije udaljavao, jer su koordinisali aktivnosti tog dana, komunicirali putem sistema veze, da nije bio čitavo vrijeme u svojoj komandi jer je izlazio do svojih četa, ali se vraćao i redovno izvještavao gdje su i kuda su. Da Fazlović nije bio, kako se to tvrdi u optužnici, na poprištu, proizilazi iz iskaza svjedoka Jusufa Smajlovića, koji je pred sudom izjavio „*da Fazlovića n.je ni vidio ni čuo da se spominje u bilo kakvom kontekstu čitav taj dan.*“ Dok svjedok Safet Bahor, tada zapovjednik 3. čete 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije, svjedoči da ga je dana 08.03.1993. godine pozvao Hazim Fazlović, ali se nije izjašnjavao o njegovom kretanju.

163. Iz navedenih dokaza izvedenih na okolnosti kretanja Fazlovića u inkriminisano vrijeme, proizilazi da se optuženi Fazlović zaista nalazio na širem području na kojem su se dana 08.03.1993. godine izvodila borbena dejstva, međutim, isti je prema iskazu svjedoka Mirsada Bajraktarevića bio na potpuno drugoj lokaciji, koja je od Boderišta udaljena 5-6 km, obzirom da su se borbena dejstva kritičnog dana odvijala na području većih i širih razmjera o čemu su svjedočili brojni svjedoci optužbe, između ostalih Milorad Kutlešić, Milenko Božić, Srećko Đokić, Filip Ilijanić, Mujo Islamović, Mirsad Bajraktarević i drugi.

---

nadređenog da djeluje. Time je doprinijelo rasvjetljavanju utemeljenja tog načela ističući da odgovornost nadređenog proističe iz vojne logike da nadređeni, zahvaljujući svojoj moći da kazni, obezbjeđuje atmosferu discipline i poštivanja zakona: *“V.jeće smatra da nadređeni kcji ne kazni može snositi odgovornost zbog toga što n.je obezbjedio i održao atmosferu discipline i poštivanja zakona među osobama pod svcjom kontrolom [...]”* (Tužilac protiv Ignace Bagilishema, *Presuda pretresnog v.jeća od 7. VI 2001. god.*, MKSR, ICTR-95-1A-T, §50).

164. Dakle, Vijeće je analizirajući sve izvedene dokaze na okolnosti kretanja optuženog Fazlovića zaključilo da Tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje da je optuženi Fazlović bio na poprištu događaja gdje se prema tezi Tužilaštva desilo zarobljavanje i stradanje vojnika VRS, te da se iz ove činjenice ni na koji način ne može crpiti njegovo znanje za eventualne inkriminisane radnje podređenih opisane u tački 1. optužnice.

165. Nadalje, posmatrajući ovaj konkretan predmet kroz prizmu međunarodnog običajnog prava prethodno analiziranog, jasno je da dokazi izvedeni tokom ovog glavnog pretresa nisu razjasnili nekoliko važnih činjenica.

166. Naime, u analizi dokaza provedenih tokom glavnog pretresa, potrebno je prvo krenuti od činjenice da li je optuženom Fazloviću uopšte bilo poznato da su na području Boderište na kojem su se pripadnici njegovog bataljona nalazili u ispomoći, odnosno bili prepočinjeni 108. HVO pješачkoj brigadi, počinjeni određeni zločini prema pripadnicima VRS-a.

167. Svjedoci Jusuf Smajlović, Rifet Mujanović, Nahid Mehić, Mirsad Bajraktarević i Blaško Lovrić, kao lica koja su u inkriminisano vrijeme bili na takvim dužnostima koje su podrazumijevale njihovu obaviještenost o dešavanjima u njihovoj zoni odgovornosti i prisustvo sastancima na kojima su se podnosili izvještaji i planirale buduće aktivnosti, saglasno potvrđuju da niko nije spominjao zarobljavanje, zlostavljanje i ubistva pripadnika VRS-a. Pogotovo saslušani svjedoci na ove okolnosti ne potvrđuju ni prisustvo optuženog Fazlovića kada se uopšte pričalo na temu Boderište, jer kako svjedok Rifet Mujanović objašnjava to nije bila tema na redovnom referisanju njihovog štaba obzirom da to nije bilo u zoni njihove odgovornosti, niti su oni od 108. HVO brigade dobili ikakav izvještaj vezano za Boderište. U tom smislu, svjedok Jusuf Smajlović, tada u komandi HVO brigade svjedoči da je pričano nešto vezano za glavu jednog vojnika i da je Frančešević rekao da je obaviješten da ima poginulih srpskih vojnika na Boderištu i da će to regulisati sanitetska služba. Da su bile informacije o poginulim vojnicima u borbenim dejstvima, a ne da su počinjeni određeni zločini prema njima, potvrđuje i iskaz svjedoka Nahida Mehića koji izjavljuje da je vrlo vjerovatno na brifingu održanom dana 09.03.1993. godine u jutarnjim satima konstatovano da je 7-8 njihovih poginulo i sa druge strane od 10 do 15 vojnika VRS, a koja saznanja o stradanju vojnika HVO i VRS je imao i svjedok Mirsad Bajraktarević. Kako to svjedok Blaško Lovrić objašnjava da tog dana, dakle već 08.03.1993. godine, kada su mu ljudi dolazili u posjetu obzirom na njegovo ranjavanje, da su svi dolazili sa istim saznanjima, da nikada niko ni u jednom trenutku nije spomenuo zarobljavanje i sakaćenje, već da su pregaženi u kontraofanzivi i to je bilo sve. Također, svjedok Lovrić je potvrdio da je poslije čuo da je Gušo kao nešto uradio, ali da je on sve to provjerio i došao do 100% zaključka da to nije tačno, da je on kao zapovjednik sve provjerio na osnovu usmenih razgovora sa svojim podređenim, i da je bilo ikakve sumnje da bi sve to

zapisao.

168. Dakle, i da se prihvati činjenica da je opušteni Fazlović prisustvovao brifinzima koji su održani nakon 08.03.1993. godine i na kojima je eventualno bilo govora o borbenim aktivnostima na Boderištu, treba imati u vidu da iz izvedenih dokaza proizilazi da je na brifinzima koji su održavani u komandi 108. motorizovane brigade Armije bilo vrlo malo govora o akciji na Boderište, obzirom da to nije bilo u njihovoj zoni odgovornosti, te da su sve informacije koje su saopštavane bile isključivo u pravcu da je određeni broj vojnika sa obje strane stradao dana 08.03.1993. godine u borbenim dejstvima.

169. Iako svjedok Milorad Kutlešić svjedoči da je već od 09.03.1993. godine na radiju u Brčkom išla vijest o stradanju određenog broja vojnika Prve posavske brigade na Boderištu dana 08.03.1993. godine, kao i vijest da su ta tijela koja su razmijenjena dana 12.03.1993. godine bila masakrirana, o čemu su govorili svjedoci Maksim Simeunović i Despot Vuković, Vijeće nalazi da je u vrijeme ratnih dejstava bilo opravdano da se ne provjeravaju ovakvi navodi koji su plasirani putem različitih sredstava informisanja, jer kako su svjedoci Mirsad Đapo, Mirsad Haseljić i Ljubo Nakić saglasno izjavili, u vrijeme rata propaganda sa neprijateljske strane je bila uobičajena i svakodnevna pojava.

170. Imajući u vidu izvedene dokaze na okolnost informacija koje su postojale i kružile o stradanju 11 (jedanaest) vojnika VRS na Boderištu dana 08.03.1993. godine, Vijeće će se ovdje osvrnuti i na dio pisanog nalaza i mišljenja vještaka Radinovića u kojem navodi da je postojala obaveza komandanta 3. bataljona 108. motorizovane brigade Armije RBiH, iako je angažovanje njegove interventne jedinice bilo van njegove direktne rukovodne nadležnosti, da se upozna sa angažovanjem, na način da je bilo obišao jedinicu i obavio razgovor sa komandantom, bilo da mu je zatražio pisani izvještaj ili ga pozvao u bataljon i obavio sa njim usmeni razgovor, kao i da u slučaju da čuje da se bilo šta nedolično dogodilo tokom te akcije, da preduzme dodatne mjere obavješćavanja i da utvrdi istinu o ponašanju boraca svog bataljona za vrijeme njihovog angažovanja van organskog sastava bataljona. Međutim, u konkretnom slučaju, iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu ne može se zaključiti da je optuženi Fazlović, kao komandant 3. bataljona uopšte imao bilo kakvu informaciju o uključenosti njemu formalno podređene jedinice u bilo kakve nedozvoljene radnje ili ponašanja, a što bi ga eventualno obavezivalo da reaguje dodatnim ispitivanjem i preduzimanjem određenih mjera prema svojim podređenim.

171. Naime, tokom ovog postupka nisu izvedeni dokazi iz kojih bi se moglo van razumne sumnje zaključiti da je optuženi Fazlović znao ili da je imao bilo kakvu informaciju o tome da su dana 08.03.1993. godine na području Boderište počinjeni određeni zločini prema pripadnicima VRS, što bi eventualno iziskivalo preduzimanje određenih provjera i aktivnosti. Ovo prvenstveno iz razloga što su njegovi podređeni toga dana bili u ispomoći u zoni odgovornosti 108. pješačke brigade HVO, dakle

pretpočinjeni toj jedinici čiji komandant je bio odgovoran za sva dešavanja u svojoj zoni odgovornosti. Osim toga, dokazi ne upućuju ni na to da su bilo kakvi izvještaji o zarobljavanju ili počinjenim ratnim zločinima bili sačinjeni niti njemu upućeni od strane 108. pješачke brigade HVO, ni neposredno nakon samog događaja, a ni bilo kada kasnije, što bi moglo eventualno pokrenuti njegovu dužnost da istraži i eventualno naknadno kazni svoje podređene. Stvarno se znanje ne može pretpostavljati.¹¹⁷ Informacije o tome moraju biti jasne, konkretne, a dokazi kao takvi pred ovim sudskim vijećem nisu izvedeni. Zbog svega navedenog, Vijeće zaključuje da nije dokazano da je Fazlović sa eventualnim zločinima sebi podređenih bio ikada upoznat, zbog čega nalazi da ni drugi element komandne odgovornosti nije dokazan.

172. Obzirom da prva dva elementa komandne odgovornosti nisu dokazana, Vijeće neće posebno analizirati treći element komandne odgovornosti, odnosno da nadređeni nije preduzeo nužne i razumne mjere da kazni svog podređenog, samo će napomenuti da Tužilaštvo tokom ovog postupka uopšte nije ni izvodilo dokaze koje su to „nužne i razumne mjere“ koje je optuženi mogao i trebao poduzeti u datim okolnostima, vremenu i prostoru na kojem su gravitirali, niti je izvodilo dokaze na okolnosti koje je optuženi imao mehanizme pomoću kojih bi mogao da osigura da počinitelj krivičnog djela bude kažnjen.

173. Stoga, polazeći od svega navedenog, i pravila *in dubio pro reo*, tj. da neku činjenicu sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se na glavnom pretresu uvjerio u njeno postojanje i kad u tom pogledu više nema dvojbi, te da pri tome sve činjenice koje su na štetu optuženog moraju se sa sigurnošću utvrditi, tj. dokazati, a ako se to ne postigne uzima se kao da one i ne postoje, dok se sve činjenice koje su u korist optužene osobe, uzimaju kao da postoje i onda i kada su utvrđene sa vjerovatnošću (znači, ne sa sigurnošću), to samim tim Vijeće nije našlo dokazanim da je optuženi Hazim Fazlović, isključujući svaku razumnu sumnju, odgovoran za krivična djela koja mu se stavljaju na teret, iz kojeg razloga je valjalo istog osloboditi od optužbi.

174. Time što je zakonodavac utvrdio da kada nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo za koje je optužen usljed čega se oslobađa od optužbe (član 284. tačka c) ZKP BiH), zakonodavac je implicitno, ali nedvosmisleno, omogućio primjenu načela *u sumrji u korist optuženog*, jer ukoliko raspoloživi dokazi ukazuju samo na određena saznanja u pogledu činjenica da je optuženi učinio krivično djelo koje je

---

¹¹⁷ Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure, *Presuda pretresnog vijeća od 15. III 2006. god.*, MKSJ, IT-01-47-T, §94; Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih, *Presuda pretresnog vijeća od 16. XI 1998. god.*, MKSJ, IT-96-21-T, §386; Tužilac protiv Milorada Krnojelca, *Presuda pretresnog vijeća od 15. III 2002. god.*, MKSJ, IT-97-25-T, §94; Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, *Presuda pretresnog vijeća od 26. II 2001. god.*, MKSJ, IT-95-14/2-T, §427; Tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda pretresnog vijeća od 1. IX 2004. god.*, MKSJ, IT-99-36-T, §278; Tužilac protiv Pavla Strugara, *Presuda pretresnog vijeća od 31. I 2005. god.*, MKSJ, IT-01-42-T, §368; Tužilac protiv Rasima Delića, *Presuda pretresnog vijeća od 15. IX 2008. god.*, MKSJ, IT-04-83-T, §64.

predmet optužbe, on na temelju toga svakako mora biti oslobođen, pa sud ne može, odnosno ne smije, donijeti osuđujuću presudu.

175. Dakle, uslijed nedostatka dokaza i to u pogledu odlučnih činjenica za razmatranje komandne odgovornosti optuženog, Vijeće je bilo u obavezi primjenom principa *in dubio pro reo* optuženog Hazima Fazlovića osloboditi od optužbe da je propustio da poduzme sve nužne i razumne mjere, kako bi pripadnici interventne jedinice iz sastava trećeg bataljona 108. motorizovane brigade Armije BiH, kao njemu podređene formacije, bili kažnjeni za radnje opisane pod tačkom 1. optužnice.

4. ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA

176. Vijeće je primjenom odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH donijelo odluku da troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava

5. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA

177. Primjenom odredbe člana 198. stav 3. ZKP BiH, Vijeće je radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva oštećene Pelku Pudić, Jovana Pudića, Saju Đurić, Aleksandru Bajić i Radmilu Pudić uputilo na parnični postupak.

ZAPISNIČAR:

Pravni savjetnik-asistent

Selena Beba

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Jasmina Ćosić Dedović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude stranke i branioци mogu izjaviti žalbu vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpavka presude.

U skladu sa odredbom člana 293. stav 4. ZKP BiH oštećeni presudu mogu pobijati žalbom, samo u dijelu koji se odnosi na odluku Suda o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtjevu.

*Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka.